

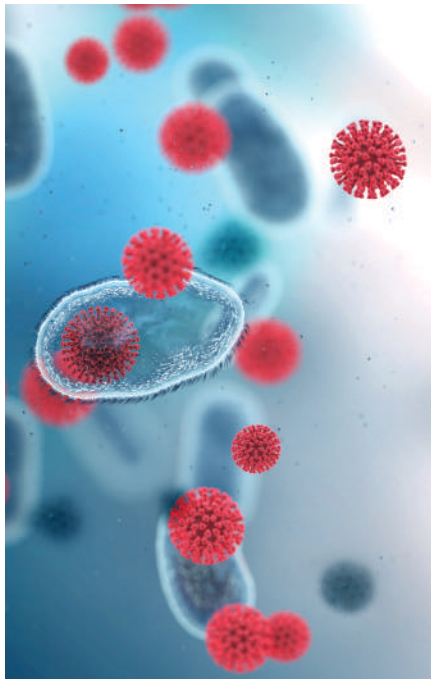
Stabilno i solidarno u doba korone

STR. 04

EPCG GRUPA

Dobit u 2019. premašila 38,9 miliona eura

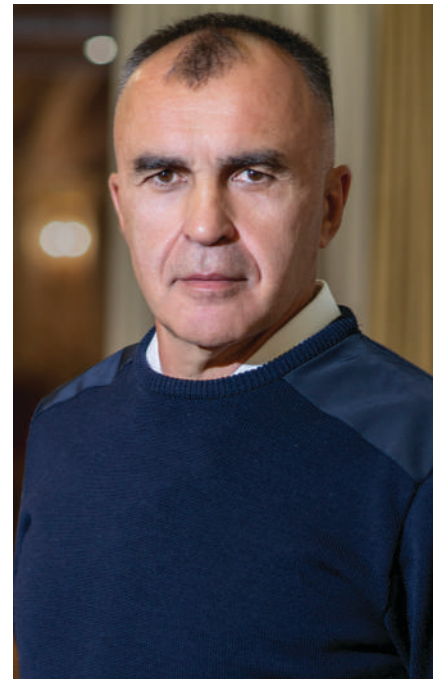
STR. 12

04. **ENERGETIKA I PANDEMIJA
SIGURNO I SOLIDARNO
U DOBA PANDEMIJE**

12. **EPCG GRUPA - DOBIT U
2019. GODINI PREMAŠILA
38.9 MILIONA €**

38. **INTERVJU DR MILE DRAGIĆ
MORSKI TALASI VELIKI
IZVOR ENERGIJE**

Sadržaj

04. **KORONA:
SIGURNO I SOLIDARNO U DOBA
PANDEMIJE**

11. **AKTUELNO:
POMOĆ ZA SKORO
20 HILJADA DOMAĆINSTAVA**

12. **EPCG GRUPA: EPCG, CEDIS, RUP,
ZETA ENERGY I EPCG BEOGRAD
DOBIT U 2019. GODINI PREMAŠILA
38,9 MILIONA EURA**

13. **EPCG GRUPA: EPCG
DOBIT ELEKTROPRIVREDE
28,3 MILION EURA**

15. **EPCG GRUPA: INTERVJU SA
ZORANOM ĐUKANOVIĆEM
CEDIS JE USPJEŠNA I STABILNA
KOMPANIJA**

18. **EPCG GRUPA: INTERVJU SA
SLAVOLJUBOM POPADIĆEM
STABILNO POSLOVANJE
UZ REKORDNU DOBIT**

20. **AKTUELNOSTI: ODRŽANA XXI
VANREDNA SKUPŠTINE
AKCIONARA EPCG
IZABRAN NOVI ODBOR DIREKTORA**

21. **JUBILEJI: HE „PERUĆICA“
OBILJEŽAVA VELIKI JUBILEJ
SNAŽNIM KORACIMA U BUDUĆNOST**

23. **AKTUELNOSTI: ATIPIČAN PRVI
PROIZVODNI KVARTAL
ELEKTRIČNE ENERGIJE ĆE BITI
DOVOLJNO U NAREDNOM PERIODU**

26. **AKTUELNOSTI: KOLEGIJUM FC PROIZVODNJA
PRVI KVARTAL NA NIVOU
PROŠLOGODIŠNJEG, U NASTAVKU
ZAVISI OD PADAVINA**

27. **AKTUELNOSTI: TE „PLJEVLJA“
U REDOVNOM GODIŠNJEM REMONTU
PONOVO NA MREŽI POČETKOM JUNA**

28. **AKTUELNOSTI: PLANOWI HE “PIVA”
U TEKUĆOJ GODINI
HIDROELEKTRANA KAO VELIKO
GRADILIŠTE**

43. NAGRADNA IGRA
**PODGORIČANINU
GLAVNA NAGRADA**

55. PUTOPISNA REPORTAŽA
TREBINJE (II DIO)

ELEKTROPRIVREDA

Predsjednik odbora direktora
ĐOKO KRIVOKAPIĆ

Izvršni direktor
IGOR NOVELJIĆ

Izvršni rukovodilac direkcije za
ljudske resurse
PREDRAG KRIVOKAPIĆ

Rukovodilac sektora za
korporativne komunikacije
RAJKO ŠEBEK
rajko.sebek@epcg.com

Specijalista za internu
komunikaciju
MITAR VUČKOVIĆ
mitar.vuckovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik
MIODRAG VUKOVIĆ
miodrag.vukovic@epcg.com

Redakcija
TATJANA KNEŽEVIĆ PERIŠIĆ
tatjana.perisic@epcg.com

Dizajn i priprema za štampu
STUDIO 081 D.O.O.
hello@studio081.me

Adresa redakcije: Ulica Vuka
Karadžića 2 Nikšić

Tel/Fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda Crne
Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Grafo Group

31.
AKTUELNOSTI: **FC SNABDIJEVANJE:
REGIONALNI CENTAR NIKŠIĆ
PREMAŠEN JANUARSKI PLAN
NAPLATE**

33.
OBJEKTIV: **RAZGOVOR IGORA
NOVELJIĆA LJUBOM KNEŽEVIĆEM
ZAHVALNOST ZA IZUZETAN
DOPRINOS SISTEMU**

34.
INTERVJU: **MARKO RADULOVIĆ
VIŠAK ENERGIJE ĆE SE OTKUPLJIVATI
IZMEĐU PET I 12 CENTI PO
KILOVAT-SATU**

36.
INTERVJU: **DRAGANA RADULOVIĆ
POČETAK OPERATIVNOG RADA
CRNOGORSKE BERZE ELEKTRIČNE
ENERGIJE KRAJEM GODINE**

38.
INTERVJU: **DR MILE DRAGIĆ
MORSKI TALASI VELIKI
IZVOR ENERGIJE**

43.
NAGRADNA IGRA: **ZLATNI TIM
ENERGIJA KOJA POKREĆE
PODGORIČANINU GLAVNA
NAGRADA**

53.
NAŠ GOST: **GORAN ŠEPA GALE**
Pjevač i osnivač hard rok grupe Kerber
**PUBLICI DAJEMO ČITAV
NAŠ RNR SVIJET!**

55.
PUTOPISNA REPORTAŽA:
**TREBINJE - GRAD STARINA
I SRDAČNIH LJUDI (II DIO)**

ENERGETIKA I KORONAVIRUS

Sigurno i soliradno u doba pandemije

**Rajko Šebek, Mitar Vučković,
Tatjana Knežević Perišić**

Koronavirus zaustavio je globalnu ekonomiju, a negativni efekti nijesu zaobišli ni energetske sektor. Za sada nije moguće prognozirati koliko će taj period uticaja potrajati i kakve će posljedice ostati na kraju.

Sigurno je, međutim, da će aktuelna kriza evropsku ekonomiju koštati više stotina milijardi eura. Skoro sve države Evrope već su usvojile pakete, a u planu je i više mjera pomoći privredi. Ipak, pitanje je hoće li se moći sanirati šteta koja neće biti mala.

Svakako, otvorila su se sva moguća pitanja i za naš sektor. Kako će pandemija uticati na potrošnju energije, na poslovanje energetske kompanije, šta će biti sa investicijama u energetici itd.

Svi djelovi raznih kompanija, pa i onih iz energetske sektora, uglavnom su proteklih godina dobro prolazili testove rizika i procjene mogućih šokova, ali niko nije mogao predvidjeti ovakav udarac i gašenje po svim industrijskim granama. Stoga, niko još nije u stanju precizno da predvidi koliko će kriza trajati, koje će razmjere dostići. Odgovori na ova pitanja su svakako hipotetički, jer ovakva situacija ne događa se tako često.

Padom ekonomske tj. industrijske aktivnosti drastično opada i potrošnja električne energije, a samim tim i cijene na berzama dok se zaustavljaju

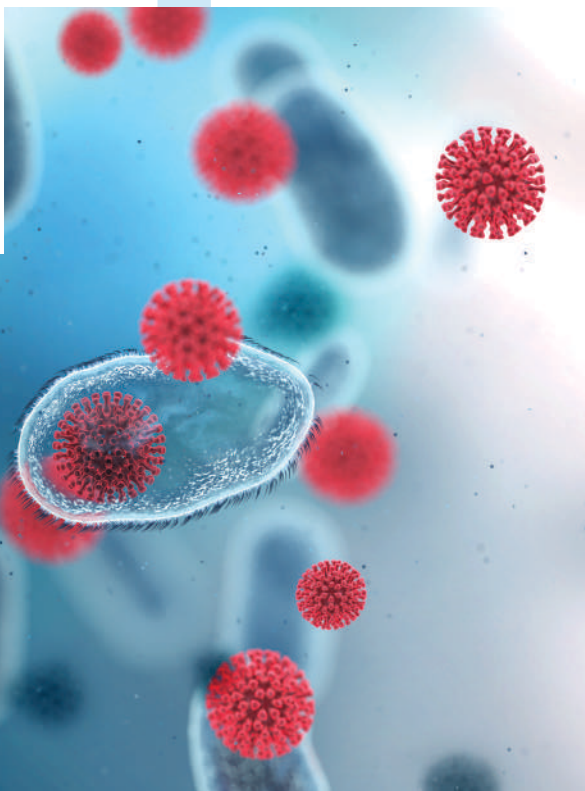
ili odgadjaju investicije i slične inicijative. Tako je norveška energetska kompanija Statkraft zaustavila i usporila investicije, ali i ostvarenje dva projekta hidroelektrana i projekta vjetroelektrane. Već na početku izbijanja pandemije u Kini je došlo do velikog poremećaja u proizvodnji solarne opreme, a umanje planiranih investicija aktuelno je i u Evropi. Istraživanje koje je sproveo Bloomberg pokazuje nagli pad onoga što se očekuje 2020. godine u sektoru energetike. Slična situacija i velika neizvjesnost zastupljena je i u finansiranju novih farmi vjetra.

Zemlje regiona, ali i EU već bilježe znatno manju potrošnju, jer industrijska preduzeća najavljuju ili privremeno gase dio ili cjelokupnu proizvodnju, pa je evidentan i pad cijena električne energije na berzi. Takođe, cijene nafte i gasa padaju, što se može ozbiljno odraziti na budućnost obnovljivih izvora energije. Ipak, šefovi država i vlada zemalja članica EU kažu da se Unija u oživljavanju privrede u periodu poslije pandemije mora držati

putanje održivog razvoja te da se obnova privrede mora uskladiti sa zelenom tranzicijom i strategijom digitalizacije.

Sa druge strane, mogu se naći i neke pozitivne stvari pandemije. Nebo nad Evropom nikada nije bilo čistije, jer je rasprostranjena obustava rada industrijskih postrojenja i znatno umanje saobraćaja dovelo do smanjenja ispuštanja CO₂. Samim tim, znatno su pale i cijene dozvola za emisije gasova sa efektom staklene bašte, na svim berzama. U svakom slučaju, sve države saopštavaju da su elektro-energetski sistemi stabilni i pored činjenice da neke elektroprivrede traže državnu pomoć.

Statistički podaci pokazuju da se približava globalna recesija, ali uticaj krize od koronavirusa na energetske sektor su nevidljive i nepredvidive, kao i COVID-19. Ipak, elektroprivrede su za sada preduzele sve predložene i neophodne mjere kako bi se u ovakvim okolnostima osiguralo sigurno snabdijevanje i nesmetan rad sistema.

EPCG

Brz i efikasan odgovor na izazove pandemije

Od početka krize izazvane koronavirusom, u Elektroprivredi Crne Gore pravovremeno su preduzete sve potrebne mjere. Odmah je formiran Koordinacioni tim, uvedene preventivne mjere po preporuci Instituta za javno zdravlje, Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti i Vlade Crne Gore. Na vrijeme su obezbijeđena potrebna zaštitna sredstva i zajedno sa informativnim materijalom distribuirana u sve djelove Kompanije. Rad u proizvodnim objektima, na naplatnim punktovima FC Snabdijevanje i u ostalim djelovima

EPCG prilagođen je aktuelnoj situaciji, a svi zaposleni čija je priroda posla to dozvolila upućeni su da rade od kuće.

Uvedena je i kućna pripravnost u slučaju hitne potrebe sistema. Zaposleni se redovno informišu o svim dešavanjima, funkcionisanju sistema u otežanim uslovima, kao i primjeni preventivnih mjera i povećanom riziku od raznih zloupotreba, pa i onih u sajber prostoru. Izdvajanjem dijela zarade, zaposleni, predstavnici menadžmenta i poslovodstva EPCG i ostalih kompanija iz tzv. EPCG grupe, podržali su napore Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti u borbi protiv nevidljivog neprijatelja, a društvenu odgovornost pokazala je i Sindikalna organizacija zaposlenih u EPCG (SOZ) uplatom pomoći na račun Nacionalnog koordinacionog tijela.

U EPCG za sada ima dovoljna količina dezinfekcionih i drugih zaštitnih sredstava, ali posebno ohrabruje odgovoran odnos zaposlenih u primjeni preventivnih mjera i izuzetna profesionalnost i posvećenost u izvršavanju radnih zadataka.

Upravo, zahvaljujući tome, crnogorska nacionalna elektroenergetska kompanija, i u ovim otežanim uslovima, proizvodi i redovno snabdijeva sve kupce električne energije u Crnoj Gori dajući presudan doprinos u očuvanju stabilnosti elektroenergetskog sistema u cjelini.

Mogućnost pojave i širenja koronavirusa u radnom prostoru i objektima Elektroprivrede Crne Gore svedena je na najmanju mjeru, ipak borba za ljude i Kompaniju, nesmanjenim intezitetom se nastavlja.

Koordinacioni tim

Povodom novonastale situacije, sredinom marta, sastao se Kolegijum Izvršnog direktora EPCG, na kojem je formiran Koordinacioni tim za praćenje stanja, definisanje i primjenu mjera, shodno preporukama nadležnih zdravstvenih i državnih institucija Crne Gore. Članovi novog formiranog tijela su: izvršni direktor, Igor Noveljić, izvršni rukovodioci FC Proizvodnja i FC Snabdijevanje, Luka Jovanović i Nikola Bezmarević, najodgovorniji ljudi u proizvodnim objektima, Dragan Čizmović, Dragomir Blagojević i Vladimir Šestović, izvršna rukovoditeljka Direkcije za IMS i opšte poslove, Olga Radović, kao i izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse, Predrag Krivokapić, koji je imenovan za koordinatora Tima. Odmah je izrađen plan djelovanja, prepoznati ključni procesi i preduzete sve potrebne aktivnosti na

zaštiti zdravlja zaposlenih i obezbjeđivanju uslova za nastavak kontinuiranog procesa proizvodnje i snabdijevanja kupaca električne energije na svim naponskim nivoima

Preventiva

Shodno preporukama Instituta za javno zdravlje, Ministarstva zdravlja i Vlade Crne Gore, preduzete su sve mjere sa osnovnim ciljem da se sačuva zdravlje zaposlenih, kao i da se u radnom, a posebno u prostoru u kojem se ostvaruje kontakt sa kupcima, spriječi importacija i eventualno širenje koronavirusa.

Uveden je smjenski rad, a za sve kojima je priroda posla to dozvoljavala, rad od kuće, kao i stalna kućna pripravnost. Do daljnjeg su suspendovana sva službena putovanja, u zemlji i inostranstvu, osim onih koja

su od izuzetnog značaja za funkcionisanje Kompanije.

Preporučeno je da se sastanci zakazuju kroz Outlook kalendar, uz prisustvo što manjeg broja zaposlenih. Rad u proizvodnim objektima, naplatnim punktovima i šalterima FC Snabdijevanje organizovan je shodno novonastaloj situaciji, uz striktnu primjenu preventivnih mjera i poštovanje propisane socijalne distance, a nadležnoj Službi izdat je nalog za hitnu nabavku svih potrebnih dezinfekcionih i drugih sredstava zaštite. U cilju pojačane prevencije od pojave i širenja koronavirusa (COVID-19), privremeno su zatvorene sve kafe kuhinje u EPCG.

Zaposlenima je strogo zabranjeno unošenje i korišćenje električnih aparata za pripremu toplih napitaka u radnim prostorijama.

Sugerisano je da isključivo koriste svoje čaše za vodu, dok je u upravnoj zgradi EPCG i zgradi FC Snabdijevanje, u Nikšiću, postavljeno desetak dispenzera sa pitkom vodom i plastičnim čašama za jednokratnu upotrebu.

Zatvoreni su informativno-naplatni punktovi FC Snabdijevanje u tržnim centrima. Uveden je preporučeni režim rada na naplatnim šalterima, uz maksimalno poštovanje preporuka socijalne distance.

Zaštitna sredstva

Elektroprivreda Crne Gore, od početka krize, raspolaže sa svim potrebnom količinama dezinfekcionih i drugih sredstava. Prema podacima Službe za zaštitu zdravlja zaposlenih u Direkciji za IMS i opšte poslove, od početka primjene mjera, sredinom marta, do izlaska iz štampe ovog broja lista, nabavljeno je i u sve djelove EPCG distribuirano više od 2000 litara raznih dezinfekcionih sredstava, počev od onih za pranje

Svim kupcima električne energije preporučeno je da, ukoliko su u mogućnosti, koriste elektronske servise za plaćanje računa. Donijet je i čitav set drugih preventivnih mjera koje, pored obezbjeđenja

nesmetanog funkcionisanja kompanije, u velikoj mjeri, smanjuju mogućnost pojave i širenja koronavirusa u službenim prostorijama i proizvodnim pogonima EPCG.

ruku do odgovarajućih sredstava namijenjenih za čišćenje i dezinfekciju radnog prostora. Obezbiđeno je i oko 20,5 hiljada odgovarajućih maski i blizu 12 hiljada pari zaštitnih rukavica, kao i više od 200 dozera.

Bez obzira na to što je na tržištu, od početka krize, veoma teško nabaviti potrebna zaštitna sredstva, zahvaljujući maksimalnom zalaganju zaposlenih u Službi za zaštitu

zdravlja na radu, kao i zajedničkom i nesebičnom zalaganju svih rukovodnih struktura u EPCG, uspijevaju se nabaviti sve potrebne količine u cilju maksimalne zaštite zaposlenih, što je postavljeno kao najvažniji prioritet.

Neophodna zaštitna sredstva nabavljaju se u kontinuitetu u zavisnosti od potreba, a tako će biti sve do kraja krize.

Društvena odgovornost

Zaposleni, predstavnici menadžmenta u poslovdstavu kompanija u okviru EPCG grupe, izdvojili su dio zarade i sa 140 hiljada eura podržali napore Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti u borbi protiv koronavirusa.

Društvenu odgovornost pokazala je i Sindikalna organizacija zaposlenih u EPCG (SOZ) koja je na račun NKT-a uplatila 5,5 hiljada eura, kako bi se što lakše prebrodila situacija u kojoj se nalazimo.

Predstavnici menadžmenta EPCG grupe su u stalnom kontaktu sa Vladom i NKT oko usaglašavanja i druge vrste kompanijske pomoći u cilju prevazilaženja problema nastalih epidemijom COVID-19.

Zahvalnost

Izvršni direktor, Igor Noveljić, u otvorenom pismu zaposlenima, krajem marta, izrazio je zahvalnost svim radnicima koji, kako je naveo, krajnje predano i posvećeno izvršavaju radne zadatke i poštuju preporučene preventivne mjere. Posebna zahvalnost kolegama u FC

Proizvodnja na kojima počiva proizvodni proces, kao i svima koji su iskazali društvenu odgovornost i donacijom neto dnevnice podržali prijedlog da se pomognu naporima Nacionalnog koordinacionog tijela za borbu protiv zaraznih bolesti i Vlade Crne Gore, naveo je, pored ostalog,

u pismu direktor Noveljić, koji je prethodno pozvao sve zaposlene da dosljedno poštuju preporučene mjere zaštite od koronavirusa.

Pismo Izvršnog direktora EPCG, prenosimo integralno:

Poštovane kolegice i kolege,

U proteklih 14 dana, otkako radimo po izmijenjenom režimu, funkcionisanje naše kompanije u potpunosti smo uskladili sa preventivnim mjerama i preporukama Vlade Crne Gore i Nacionalnog koordinacionog tijela za zarazne bolesti usmjerenim na suzbijanje širenja epidemije koronavirusa u Crnoj Gori. Iz ove vremenske perspektive, jasno je da su preventivne mjere i preporuke bile pravovremene i opravdane.

Odgovornim odnosom prema novonastaloj situaciji i poštovanjem preporučenih mjera i kao pojedinci i kao kolektiv, svakodnevno dajemo ozbiljan doprinos u borbi protiv te opake bolesti. U tom smislu, Koordinacioni tim koji smo formirali unutar naše kompanije, donio je niz mjera i

odluka zahvaljujući kojima smo uspjeli da maksimalno zaštitimo zdravlje zaposlenih i obezbijedimo nesmetano funkcionisanje energetske djelatnosti i u ovom izuzetno teškom i složenom trenutku.

Duboko svjestan važnosti i značaja održavanja stabilnog procesa proizvodnje električne energije i redovnog snabdijevanja građana ovim energentom, koristim priliku da izrazim zahvalnost svima koji ovih dana izvršavaju svoje radne zadatke, krajnje predano i posvećeno, a posebno kolegama u FC Proizvodnja, na kojima počiva sistem proizvodnje električne energije. Na prvoj liniji svojevrsnog opterećenja su i zaposleni u poslovnicama FC Snabdjevanje, koji u

okvirima preporučenih mjera na šalterima, omogućavaju da proces rada teče nesmetano.

Iskreno zahvaljujem i svim zaposlenima koji su, prepoznajući višestruke izazove aktuelnog trenutka, iskazali društvenu odgovornost i donacijom jedne neto dnevnice podržali prijedlog da pomognemo napore Vlade Crne Gore i Nacionalnog koordinacionog tijela za borbu protiv zaraznih bolesti.

Uvjeran da ćemo i dalje svojim odgovornim odnosom prema trenutnoj situaciji i obavezama uspjati da pobijedimo izazove aktuelnog trenutka sa željom da budemo zdravo i što prije u punom sastavu, zajednički ostvarujemo poslovne uspjehe,

Srdačno vas pozdravljam,

Izvršni direktor,
Igor Noveljić

FC PROIZVODNJA

Proizvodnja redovna, bezbjednost potpuna

Pored dosljedne primjene preporučenih mjera prevencije od moguće pojave i širenja koronavirusa, naša kompanija obezbijedila je i sve uslove za normalno funkcionisanje procesa rada, proizvodnju i isporuku električne energije u cilju redovnog i sigurnog snabdijevanja svih kupaca.

Dobra organizacija posla u dvanaestočasovnim smjenama i maksimalno poštovanje mjera zaštite, shodno preporukama nadležnih zdravstvenih i državnih institucija, odgovor je zaposlenih u našim proizvodnim objektima na izazove koje pretpostavlja latentna opasnost od moguće pojave i širenja koronavirusa.

Izvršni rukovodilac FC "Proizvodnja", Luka Jovanović, zadovoljan je trenutnom situacijom. Ističe da je rad u energetske objektima organizovan u brigadnom režimu te da je obezbijeđen maksimalan stepen bezbjednosti i zaštite zaposlenih.

– Na posao dolaze samo oni čije je prisustvo zaista neophodno, dok ostali, čija priroda posla to dozvoljava, rade od kuće, a obezbijeđena je i stalna pripravnost, navodi Jovanović. Jovanović podsjeća da, za sada, u elektranama raspolažu potrebnim količinama dezinfekcionih sredstava, maski i rukavica te da se svi zaposleni odgovorno odnose prema preporuci obaveznog održavanja socijalne distance.

LUKA JOVANOVIĆ

Stanje u našim proizvodnim objektima je daleko od onog u redovnim okolnostima, ali to nije prepreka da proizvodni proces normalno funkcioniše i da se elektroenergetskom sistemu isporučuju očekivane količine električne energije. Podaci Sektora za kontrolu projekata, planiranje i izvještavanje u FC Proizvodnja ukazuju da je samo u periodu od 16. marta do 31. marta ove godine proizvedeno 132.535 MWh energije, 20.553 MWh više u odnosu na isti period lani. U martu je, inače, ukupno proizvedeno oko 310 hiljada MWh struje, 96,2 odsto planiranih količina za taj mjesec.

Pozitivan trend nastavljen je i u aprilu. Istovremeno, potrošnja električne energije kod distributivnih potrošača bilježi neznatan rast, u martu četiri odsto. U Sektoru za operativnu podršku FC Snabdijevanje to objašnjavaju nešto nižim temperaturama u martu ove, u odnosu na isti mjesec prošle godine.

Bez obzira na trenutno veoma složenu situaciju izazvanu koronavirusom, u TE "Pljevlja" bez teškoća izvode redovni godišnji remont koji će, prema očekivanjima odgovornih u Termoelektrani i FC "Proizvodnja", biti uspješno završen i u predviđenom roku, što znači da će termo blok ponovo biti na mreži početkom juna.

Da zaključimo, u našim proizvodnim objektima, kao i u ostalim djelovima EPCG, za sada sve funkcioniše u najboljem redu, uprkos izazovima koje priređuje nevidljivi neprijatelj, a sa kojima se suočava i crnogorski elektroenergetski sistem i država u cjelini.

FC SNABDIJEVANJE

Na visini zadatka!

Zaposleni u jedinicama FC Snadbijevanje, shodno rasporedu kojeg su dobili od svojih šefova i rukovodilaca, rade u pojačanim mjerama lične i opšte bezbjednosti, što znači da koriste zaštitne maske i rukavice, da se prostor u kojem borave dezinfekuje više puta na dan, a poštuju se i mjere socijalne distance.

Prema riječima Nataše Terić, rukovodioca RC Nikšić, sve mjere, propisane preporukama Nacionalnog koordinacionog tima, su ispoštovane:

– Naši službenici u Nikšiću, Pljevljima i Žabljaku rade u posebnom režimu rada, što se zaštite tiče i do sada, nemamo nikakvih problema. Nema čak ni straha, posao se obavlja temeljno, šalteri, stakla, podovi se dezinfekuju nekoliko puta dnevno... S druge strane, potrošači su disciplinovani, poštuju se mjere distance, kaže Terić.

Prema njenim riječima, zaposleni su maksimalno obezbijeđeni što se tiče uslova rada i nemaju straha:

– Svakodnevno sam u kontaktu sa kolegama, komentarišemo, pričamo, nema nervoze...urade sve zadate zadatke i svi se trudimo da ovaj period prođemo bez posljedica.

I operater Radosav Đurović, sa širokim osmijehom, kaže da straha nema:

– Radimo i nema stajanja; kakav strah, mora se raditi! Svi uslovi su nam obezbijeđeni, stalno se vrši dezinfekcija, a moram dodati da i potrošači poštuju sve mjere distance, nema nervoze na šalteru, kaže Đurović. Dodaje da se slično ponaša i kad dođe kući; obavezno skida obuću i odjeću, ostavlja sve napolje, „da se dobro izluftira“, a sutra-pravac na posao. Rukovodilac RC Bar, Nikola Smolović, čiji centar obuhvata jedinice u Baru, Budvi, Tivtu, Herceg Novom, Kotoru i Ulcinju, kaže da je rad naplatnog pulta u Baru i poslovnice u Sutomoru, organizovan na način da se rad sa strankama odvija u prostoriji gdje se vrši naplata električne energije, kontrolom ulaska samo po jedne stranke

kod zaposlenih koja se vrši od strane angažovanih zaštitara, pridržavajući se mjera socijalnog distanciranja od najmanje 1 do 2 metra rastojanja na ulazu. Na istovjetan način je organizovan i rad sa strankama u Ulcinju, Budvi, Tivtu Kotoru i Herceg Novom.

Prema njegovim riječima, rad zaposlenih i rad sa strankama se, u skladu sa mogućnostima, odvija prema smjernicama i uputstvima javno zdravstvenih vlasti – Ministarstva zdravlja i Instituta za javno zdravlje. Ipak, u ovakvim situacijama uvijek postoji rizik za zaposlene koji moraju biti dobro zaštićeni.

Na pitanje da li ima gužve na šalterima, kako se ponašaju potrošači i da li se poštuje socijalna distanca, Smolović kaže da gužvi nema kao u prethodnom periodu, te da su potrošači, u najvećem broju, svjesni situacije u kojoj se svi mi zajedno nalazimo, kao i da se socijalna distanca poštuje.

Rajko Đurović, rukovodilac RC Bijelo Polje, koji obuhvata OJ Bijelo Polje, Kolašin, Berane, Rožaje i Mojkovac, zadovoljan je sadašnjim stepenom zaštite zaposlenih.

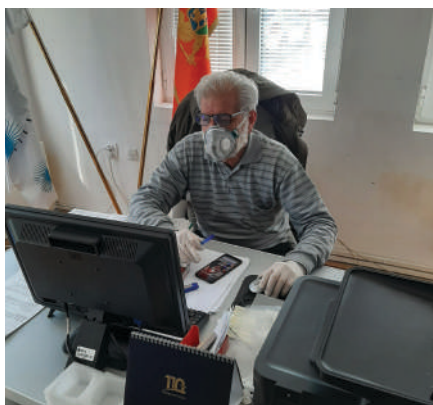
–Od 16. marta, kada je napravljen raspored rada, manji dio radnika je upućen kući da radi, ostali su na svojim radnim mjestima; od one početne zabrinutosti, sada je već drugačije, zaposleni su prihvatili u potpunosti ne samo propisane mjere, već i ukupnu situaciju.

Štite se na poslu, ali i kada dođu kući svojim porodicama, kaže Đurović. Dodaje da su i potrošači veoma korektni, drže socijalnu distancu, redovno plaćaju račune.

-Zajedno pazimo na stare osobe, njih puštamo da odmah završe obaveze, kao i volontere Crvenog krsta, koji za najstariju populaciju vrše razna plaćanja, kaže Đurović.

Đorđije Radović, šef OJ Kolašin, kaže da on, sa svoja dva zaposlena radi normalno, straha nema, niti opterećenja. Mjere zaštite koje se sprovode u svim poslovnica i jedinicama Snadbijevanja, primjenjuju se i u Kolašinu.

-Sa mjerama nastavljamo i po povratku kućama; ja sam moje o jadu zabavio koliko peru i čiste, ali tako je vrijeme! I ovo će proći. Nakon što me ujedala zmija i vuk pratio sat i po, sve strahove sam odbolovao, pa ću tako i strah od ovog virusa, zaključuje naš simpatični kolega.

Kako je prioritet u vanrednim uslovima rada FC Snadbijevanje naplata, u skladu sa tim je organizovan rad i u RC Podgorica, kaže nam Ivana Abdović, rukovodilac RC Podgorica, u čijem sastavu su OJ u Podgorici i Cetinju. Rad šaltera mora nesmetano funkcionisati. Poslovi koji nijesu toliko hitni u ovom momentu svedeni su na minimum, a za radnike koji su raspoređeni na tim zadacima organizovali smo rad od kuće, kaže gdje Abdović.

- Kada je riječ o tome da li su radnici dovoljno zaštićeni, moram istaći da je to pitanje predmet naše svakodnevne posebne pažnje. Radnici u ovom momentu imaju dovoljno rukavica, imamo šivene maske, ali ono što nam treba i do čega teško dolazimo je sredstvo za suvo pranje ruku i alkohol. Svi zaposleni, za koje je to bilo moguće organizovati, poslali su da rade od kuće. Vodili smo računa o roditeljima sa decom mlađom od 11 godina, starijim od 60 godina, zaposlenima sa težim oboljenjima. Oni su nam bili prioritet, ističe Abdović.

- U svakodnevnom kontaktu ili samim obilaskom zaposlenih trudimo se da utvrdimo koji su realni problemi sa kojima se oni suočavaju i kako da se

isti riješe. Naravno, zabrinutost je prisutna, ali se svi trude da svojim ponašanjem doprinesu da se izbjegne i da nas zaobiđe ova pošast. Inače, rad na naplatnom punktu u Podgorici, kao najvećem, je organizovan u dvije smjene upravo zbog toga da bi bili pristupačni i na raspolaganju potrošačima u ovim teškim danima:

- Posljednjih dana marta su bile prisutne gužve. Naravno, u šalter salama u Podgorici, Cetinju i naplatnom punktu u Danilovgradu je bilo prisutno onoliko potrošača koliko je bilo odobreno od strane NKT, odnosno jedan potrošač na 10 kvadratnih metara. Ispred šaltera se poštuje socijalna distanca uz pomoć zaštitara.

PLANIRANE INVESTICIJE ZA 2020.

Račune za utrošenu električnu energiju, domaćinstva od sada mogu platiti i putem portala EPCG i mobilne aplikacije. Ukoliko domaćinstvo izabere ovaj način plaćanja računa, bitno je naglasiti da nema naplate provizije.

Plaćanje je vrlo jednostavno, neophodno je pravilno popuniti polja poziv na broj i iznos, kao i podatke sa platne kartice. Nakon obavljenje transakcije korisnik dobija potvrdu o uspješnosti transakcije. Svi detalji mogu se pogledati na stranici <https://www.racun.epcg.com/placanje-racuna>. Plaćanje je omogućeno svim vrstama platnih kartica, bilo koje banke, koje podržavaju online plaćanje.

Mobilna aplikacija EPCG može se preuzeti sa Play store-a i trenutno je dostupna za android uređaje, a uskoro će biti i za iOS operative sisteme. Elektroprivreda Crne Gore svojim korisnicima nudi i servis elektronski račun, koji podrazumijeva da se računi dobijaju na e-mail, početkom mjeseca, čim se obračun završi. Takođe, korisna usluga za domaćinstva je i SMS Info, putem kojeg se početkom mjeseca dobija SMS notifikacija o visini računa za električnu energiju za prethodni mjesec, kao i povratna informacija kada se uplata po osnovu utrošene električne energije proknjiži u našem sistemu.

EPCG ODLUČILA DA DODATNO SUBVENCIONIRA SOCIJALNO NAJUGROŽENIJE GRUPE KUPACA

Pomoć za skoro 20 hiljada domaćinstava

Za ranjive kupce električne energije popust 100 odsto. Duplirane subvencije za socijalno ugrožena domaćinstva. Vanredni presjek za ZLATNI TIM 30. aprila

Odlukom Elektroprivrede Crne Gore o dodatnom subvencioniranju socijalno najugroženijih kupaca obuhvaćeno je skoro 20 hiljada domaćinstava, korisnika prava na subvenciju za električnu energiju. Iznos pomoći je dupliran i ravan je iznosu koji za te namjene, svakog mjeseca, izdvaja Vlada Crne Gore.

Odlukom je predviđeno da potrošači iz kategorije tzv. ranjivih kupaca koji mjesečno troše do 600 kWh budu oslobođeni plaćanja računa za utrošenu električnu energiju. Do sada im je odobran popust od 50 odsto. Takođe, grupi ranjivih kupaca čiji mjesečni račun ne prelazi 60 eura, umjesto dosadašnjih 40 odsto obračunavaće se popust od 80 odsto, s tim što će se i jednim i drugim popust obračunavati na potrošnju do 600 kWh električne energije, odnosno na račun koji ne prelazi 60 eura.

Pravo na subvenciju imaju i korisnici

materijalnog obezbjeđenja, u stanju socijalne potrebe.

Njima će se, u zavisnosti od kategorije kojoj pripadaju, umjesto dosadašnjih 30 ili 40 odsto obračunavati duplo veći popust od 60 ili 80 odsto. Ukoliko je ovoj grupi korisnika mjesečni račun veći od 60 eura, umjesto 18 ili 24 eura, fiksna subvenija sada iznosi 36 odnosno 48 eura.

Dodatne subvencije biće obračunate već na aprilskom računu, kao i na računima za maj i jun i sprovode se u skladu sa Uputstvom o postupku i načinu sprovođenja programa subvencioniranja računa za električnu energiju i Uredbom o snabdijevanju ranjivih kupaca električne energije.

EPCG subvencije obračunava na osnovu spiskova koje svakog mjeseca dobija od Ministarstva rada i socijalnog staranja, pa nema potrebe da korisnici po ovom

osnovu dolaze u prostorije EPCG.

Takođe, EPCG je odlučila da napravi još jedan vanredni presjek za članstvo u ZLATNOM TIMU, koji se inače sprovodi samo jednom godišnje i što je već urađeno 31. januara. Na ovaj način želimo da nagradimo naše redovne kupce, pa sva domaćinstva, koja 30. aprila nisu imala dugovanja, postala su članovi „Zlatnog tima“ i dobila popust u visini od 13 odsto na obračunatu aktivnu energiju.

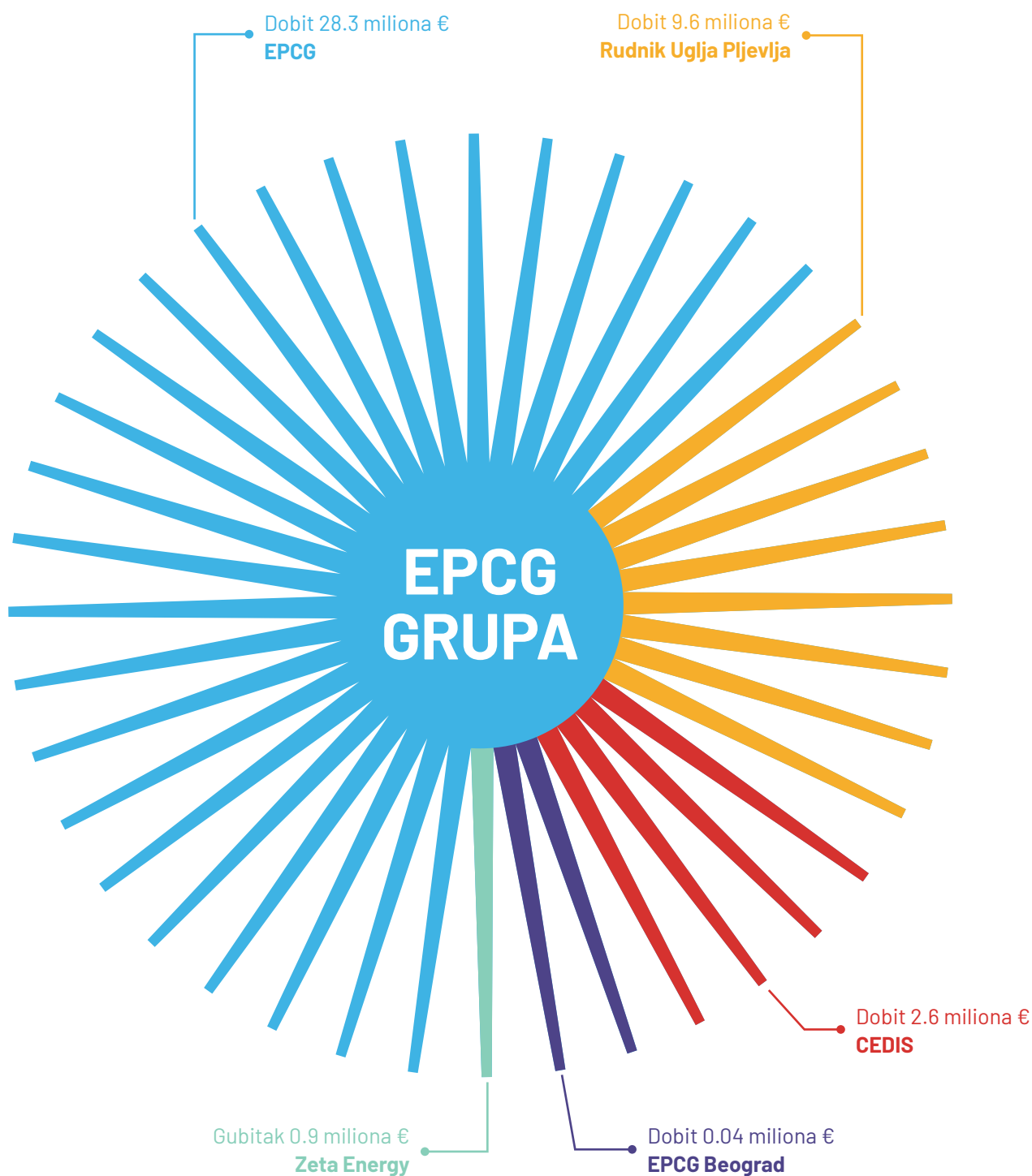
Vlada Crne Gore donijela je odluku i da energetski subjekti oslobode privredna društva plaćanja fiksnog dijela naknade na računu za utrošenu električnu energiju za april, maj i jun.

Račune za utrošenu električnu energiju, domaćinstva od sada mogu plaćati i putem portala www.epcg.com. Ukoliko domaćinstvo izabere ovaj način plaćanja računa bitno je naglasiti da nema naplate provizije.

EPCG GRUPA: EPCG, CEDIS, RUP, ZETA ENERGY I EPCG BEOGRAD

Dobit u 2019. godini premašila 38,9 miliona eura

Protekla godina za energetske subjekte u okviru tzv. EPCG grupe: EPCG, CEDIS, RUP, Zeta energy i EPCG Beograd ostaće upamćena kao jedna od uspješnijih poslovnih godina. Ostvarena dobit kompanija te dobra dinamika u realizaciji investicionih planova upućuje na to da se stabilno i pouzdano funkcionisanje crnogorskog energetskog sistema realno može očekivati i u godinama pred nama. Tako nešto garantuju i ambiciozno postavljene razvojne strategije svih subjekata u energetskom sektoru sa osnovnim ciljem obezbjeđivanja potrebnih uslova za nastavak kontinuiranog i sigurnog snabdijevanja potrošača električne energije u našoj zemlji na svim naponskim nivoima

FINANSIJSKO POSLOVANJE KOMPANIJE ZA 2019. GODINU:

Dobit Elektroprivrede 28,3 milion eura

EPCG je, prošle godine, ostvarila poslovne prihode u iznosu od 323,6 miliona €, što je, u odnosu na prethodnu, više za 6,5% ili 19.7 miliona eura. Kako su poslovni rashodi za isti period iznosili 301,4 miliona €, neto dobit naše kompanije je 28,3 milion eura, kaže Marija Janjušević, izvršni rukovodilac Direkcije za plan, kontrolu i izvještavanje

Tatjana Knežević Perišić

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je protekle godine ostvarila poslovne prihode u iznosu od 323,6 miliona €, od čega se 322 miliona € odnosi na prihode od prodaje, a 1.6 milion € na ostale poslovne prihode, podaci su Glavne finansijske direkcije, sadržani u preliminarom godišnjem izvještaju o upravljanju EPCG, za period januar-decembar 2019. godine. Prema riječima izvršnog rukovodioca Direkcije za plan, kontrolu i izvještavanje Marije Janjušević, u odnosu na isti period prošle godine, poslovni prihodi su veći za 6,5% ili 19,7 miliona eura.

-Kada je riječ o strukturi poslovnih prihoda, tačnije prihoda od prodaje, možemo reći da je fakturisana potrošnja domaćinstvima u 2019. godini iznosila 112,8 miliona €, ostaloj distributivnoj potrošnji 95,2 miliona €, direktnim potrošačima 3,4 miliona €, dok je trgovina u zemlji-prodaja energije Crnogorskom elektrodistributivnom sistemu za pokrivanje gubitaka 22,3 miliona €, trgovina u zemlji prodaja energije Crnogorskom elektroprenosnom sistemu za pokrivanje gubitaka 8,1 miliona € i trgovcima u zemlji 21,8 miliona €, trgovina na inostranim tržištima (izvoz električne energije) ostvaren je u iznosu 51,6 miliona €, dok su prihodi po osnovu ugovora o pomoćnim uslugama ostvareni u iznosu od 6,7 miliona €.

Poslovni rashodi za 2019. godinu su iznosili 301,4 miliona €, od čega se 94.9 miliona € odnosi na korišćenje

mrežnih kapaciteta, 58.7 miliona € na troškove uvoza električne energije, 40.3 miliona € na utrošak uglja za potrebe rada TE Pljevlja uključujući akcizu, 29.9 miliona € na troškove otkupa električne energije od povlašćenih proizvođača iz OIE, korišćenje prenosnih kapaciteta 11 miliona €, a ostatak na troškove zarada, materijala, usluga, poreza i amortizacije.

-Tako da je, u periodu od 1.01.-31.12.2019. godine Društvo ostvarilo neto rezultat u iznosu od 28,3 miliona

€, kaže Janjušević precizirajući da je „rezultat 2019. pozitivan i na nivou je prosjeka ostvarenja prethodnih godina za isti period“

- 2018-u godinu je karakterisala izrazito povoljna hidrologija, koja je prouzrokovala znatno veću ostvarenu proizvodnju velikih hidroelektrana od planiranog i prosjeka prethodnih godina, dok 2019-u godinu karakteriše nepovoljnija hidrologija. No, bez obzira na te činjenice, naša Kompanija je pozitivno poslovala i to je ono što se računa, kaže Janjušević.

Proizvedeno 3011 GWh struje

Zbirni podaci govore i to da je za dvanaest mjeseci proizvedeno 3.011 GWh električne energije, što je oko 0,7% više od plana; distributivna (neto) potrošnja u istom periodu je bila veća za 2,1% u odnosu na prošlu godinu, dok je potrošnja direktnih kupaca bila manja za 10,1%. Direkcija za upravljanje energijom je za pola godine izvezla 881 GWh, vrijednosti oko 51,2 miliona € i uvezla 1.139 GWh, vrijednosti oko 58,3 miliona €.

Državi je EPCG isplatila oko 60 miliona €, ne uzimajući u obzir PDV i sve što je bio priliv od povezanih pravnih lica EPCG Grupe – Crnogorski elektrodistributivni sistem, Rudnik uglja Pljevlja i Zeta energy, pa je tako ukupan iznos od EPCG grupe prema državi-mnogob veći!

-Na osnovu odluke Skupštine akcionara br. 10-00-50136 o isplati dividende EPCG za 2018. godinu iz neraspoređene dobiti je izdvojeno ukupno 38.274.192,72€. Državi je kao

većinskom akcionaru isplaćeno neto 34.311.815€, ostalim akcionarima neto 517.700€ dok je na ime poreza po odbitku isplaćeno 3.444.677€, kaže Janjušević i dodaje:

-Sagledavajući pojedinačne rashode možemo izdvojiti da je EPCG na ime svih vrsta poreza i doprinosa obračunala oko:

- 3,5 miliona € tekućeg poreza na dobit u 2019-oj godini;
- 7,4 miliona € na osnovu poreza i doprinosa za zarade
- 4,9 miliona € na osnovu poreza na imovinu;
- 2,1 miliona € za akcizu na ugalj,

što u ukupnom iznosi oko 18 miliona €.

Tokom 2019. godine, Elektroprivreda Crne Gore bila je sponzor mnogobrojnih sportskih i kulturnih dešavanja, a takođe je realizovala i značajne donacije, podsjeća Janjušević.

Investicije preko 10 miliona

Kada je riječ o investicijama EPCG je u 2019. realizovala 10,4 miliona €; treba napomenuti, smatra Janjušević, da su u 2019. godini ugovoreni značajni projekti čija se realizacija očekuje u narednim godinama.

Najznačajniji projekti koji su otpočeti u 2019. su Rekonstrukcija i modernizacija HE Piva, Rekonstrukcija i modernizacija HE Perućica, zamjena transformatora i remont generatora u HE Perućica kao i remont agregata A2 u HE Piva. Takođe, značajan tender za obezbjeđivanje ugovora za ekološku rekonstrukciju TE Pljevlja je završen u decembru mjesecu.

-Evidentno je, takođe, da po podacima iz preliminarog godišnjeg izvještaja o upravljanju EPCG, za period januar-decembar 2019. godine, EPCG za period januar-decembar

2019. godine bilježi pozitivno poslovanje ne samo po ostvarenom poslovnom rezultatu, već i po koeficijentima likvidnosti koji su pozitivni kao i po koeficijentu zaduženosti koji je na dan 31.12.2019. iznosio 0,12 što znači da je Društvo u mogućnosti da pokrije sve svoje obaveze prema kreditorima i investitorima, precizira Marija Janjušević za naš list.

EPCG POKRIVA SVE OBAVEZE

Poslovni prihodi su ove godine, veći za 6,5% ili 19,7 miliona eura, a kako su pozitivni i koeficijenti likvidnosti i zaduženosti, EPCG u potpunosti pokriva sve svoje obaveze.

SAMA EPCG DRŽAVI ISPLATILA OKO 60 MILIONA

Državi je EPCG isplatila oko 60 miliona €, ne uzimajući u obzir prihode od CEDIS-a, ZE i RUP-a; samo na ime poreza i doprinosa ta cifra iznosi 18 miliona eura, dok je od dividende državi uplaćeno preko 34 miliona eura.

„Zbirni podaci govore da je za dvanaest mjeseci proizvedeno 3.011 GWh električne energije, što je oko 0,7% više od plana“

INTERVJU: ZORAN ĐUKANOVIĆ, IZVRŠNI DIREKTOR CRNOGORSKOG ELEKTRODISTRIBUTIVNOG SISTEMA

CEDIS je uspješna i stabilna kompanija

Aktivnosti su usmjerene na sigurnost snabdijevanja, zamjenu, rekonstrukciju i modernizaciju postojeće opreme i objekata, uspostavljanje stabilne ekonomske i finansijske održivosti, kao i dalji razvoj i ulaganje u nove objekte. Samo u prošloj godini investirano je 33,6 miliona eura, mada ima prostora za dalje napredovanje, naročito u segmentu dinamike investicionih projekata, kaže u razgovoru za list Elektroprivrede Zoran Đukanović, izvršni direktor Crnogorskog elektrodistributivnog sistema.

Prvi čovjek CEDIS-a ističe, međutim, da aktuelno "globalno usporavnje" stavlja kompaniju u složenu i neizvjesnu situaciju, uz akcenat na odgovornost ODS-a i drugih elektroenergetskih kompanija po opštu stabilnost u Crnoj Gori koja je, bez pretjerivanja, ogromna.

Ana Ivanović Dedović

Od osnivanja CEDIS posluje pozitivno bez obzira na rizike koje podrazumijeva početna konsolidacija. Kako biste ocijenili finansijske rezultate, ostavrene u 2019. godini?

Prethodnu godinu mogu ocijeniti kao relativno uspješnu, iako definitivna ocjena zavisi od ugla posmatranja. Naime, jedan broj finansijskih pokazatelja je na povoljnijem nivou u odnosu na 2018. godinu, dok je određeni broj indikatora u pozitivnoj zoni, ali i dalje ispod planiranih vrijednosti. Generalno posmatrano, CEDIS posluje u zoni ekonomičnog poslovanja, likvidnost Društva je na odgovarajućem nivou, raspoložemo sa dovoljno sredstava za izmirenje kratkoročnih obaveza, a zadovoljavaju i vrijednosti koeficijenata finansijske stabilnosti i zaduženosti. Ukupan poslovni prihod ostvaren za dvanaest mjeseci 2019. godine, iznosi od oko 100 miliona eura, ili 3.6 miliona više u odnosu na plan i 4.3 miliona više u odnosu na 2018. godinu, najviše usljed veće neto distributivne potrošnje i zbog prihodovanja po osnovu naknade za priključenje. Neto profit ostvaren tokom prethodne godine iznosio je 2,6 miliona eura.

Gubici u distributivnoj mreži su u kontinuiranom padu. Tako je u 2018.

ZORAN ĐUKANOVIĆ

godini ostvareni nivo gubitaka iznosio 13,83 odsto, dok su u 2019. gubici činili 13,10 odsto bruto distributivne potrošnje, ali su ipak veći od planiranih za cca. 22 GWh. Za ovu godinu gubici su planirani u iznosu od 329,8 GWh, odnosno 12,04 odsto preuzete električne energije.

Investiciona ulaganja su prethodne godine iznosila 33.6 miliona eura i u odnosu na 2018. veća su za 12.2 miliona eura, ali su i dalje ispod plana.

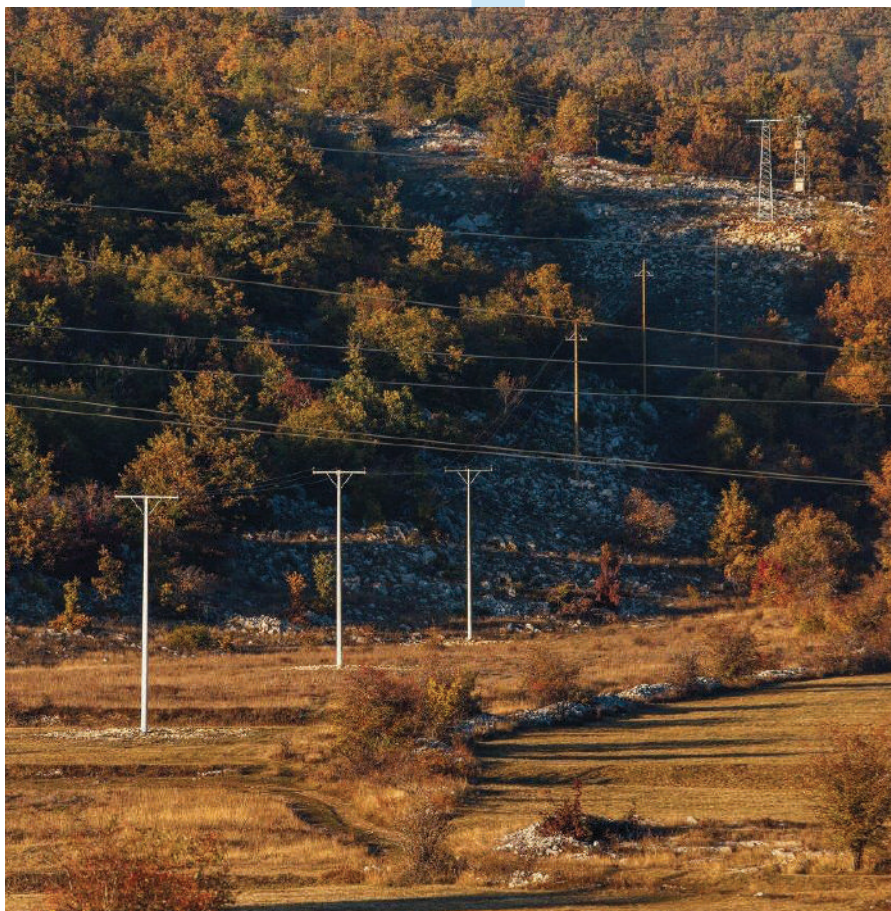
CEDIS se, dakle, nedvosmisleno može okarakterisati kao uspješna kompanija koja kontinuirano

pozitivno posluje i koja se nalazi na bijeloj listi poreskih obveznika ali, sa druge strane, postoji potencijal za ekspanzivnije napredovanje, naročito u segmentu dinamike realizacije investicionih projekata.

Godinama unazad Crnogorski elektrodistributivni sistem ulaže višemilionske iznose u modernizaciju svih segmenata sistema. Koji su projekti prioritet nacionalnog ODS-a?

Elektrodistributivni sistem u Crnoj Gori godinama unazad prolazi kroz pozitivnu transformaciju. Modernizacija i razvoj se odvijaju u fazama i postepeno obuhvataju sve segmente distributivnog sistema. Prva faza porazumijevala je paralelnu realizaciju projekata koji su imali za cilj modernizaciju mjerenja u sistemu i projekata izgradnje i razvoja primarne mreže. Finansijski najambiciozniji projekat, čija vrijednost ključno sa trećom fazom realizacije iznosi preko 100 miliona eura je, kao što je poznato, ugradnja elektronskih brojlara za daljinsko mjerenje potrošnje električne energije. Samo u prošloj godini kroz AMM projekat, koji je pored ugradnje brojila i rekonstrukcije mjernih mjesta, podrazumijevao i rekonstrukciju niskonaponske mreže, uloženo je oko 15 miliona eura.

Važan investicioni ciklus koji smo pokrenuli 2019. godine odnosi se na sekundarnu mrežu i objekte. Riječ je o Projektu revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske mreže sa koje se napajaju crnogorska sela. Realizacija ovog projekta je trenutno naš investicioni prioritet u finansijskom i organizacionom smislu, ali i sa aspekta očekivanih benefita. Dakle, planiramo da do kraja 2021. godine uložimo desetine miliona eura u crnogorska sela,

omogućimo pozudano napajanje za postojeće korisnike, stvorimo uslove za priključenje novih objekata i u infrastrukturnom smislu omogućimo ruralni razvoj.

Samo tokom 2019. godine pokrenuti su radovi, vrijedni više od 15 miliona eura, čiji će završetak podrazumijevati kvalitetniju, sigurniju i stabilniju isporuku električne energije za oko 20 hiljada naših korisnika na ruralnim područjima širom Crne Gore.

U okviru finansijski najzahtjevnijeg projekta koji se realizuje na sedam dalekovoda („Grahovo“ u Nikšiću, „Bijela“ u Šavniku, „Gubavač“ i „Tomaševo“ u Bijelom Polju i „Dolac“ u Beranama, „Slap Zete“ u Danilovgradu i „Krute“ u Ulcinju), do sada je revitalizovano oko 400 kilometara mreže što je, između ostalog, podrazumijevalo zamjenu preko 3.500 stubova na srednjenaponskom i niskonaponskom nivou, kao i rekonstrukciju preko 80 trafostanica

naponskog nivoa 10/0,4kV. Aktivnosti na dalekovodu „Bijela“ su završene, a u završnoj fazi su i aktivnosti na dalekovodima „Grahovo“, „Dolac“ i „Slap Zete“, dok je finalizacija radova na revitalizaciji ostalih dalekovoda planirana sredinom ove godine. Za rekonstrukciju navedenih dalekovoda opredijeljeno je oko 12 miliona i 400 hiljada eura, a paralelno se sprovodi i revitalizacija dodatnih pet srednjenaponskih vodova: „Vrela“ na Cetinju, „Mavrijan“ u Ulcinju, „Krivošije“ u Kotoru, „Podgorica iz Danilovgrada“ i „Hoti“ u opštinama Danilovgrad i Tuzi. Taj projekat, za koji je CEDIS izdvojio milion i 900 hiljada eura, obuhvata revitalizaciju 112 kilometara mreže i zamjenu oko 880 stubova.

Pored navedenog, CEDIS je 2019. godine kroz realizaciju Plana tekućeg održavanja pokrenuo i priveo kraju radove na rekonstrukciji još 16 srednjenaponskih dalekovoda na ruralnim područjima, u šta je

uloženo preko milion eura. Time ćemo kvalitet isporuke električne energije za oko 7.700 naših korisnika podići na značajno viši nivo.

Takođe su tokom prošle godine potpisani ugovori za još devet projekata ukupne vrijednosti od preko dva miliona eura, a najviše sredstava izdvojiće se za zamjenu transformatora u trafo-stanicama 35/10kV. A početkom ove godine ugovorena je izuzetno važna rekonstrukcija trafostanica 35/10kV "Kumbor" u Herceg Novom i "Centar" u Podgorici, u ukupnoj vrijednosti od oko tri miliona eura, kao i izgradnja milion eura vrijedne trafostanice 35/10kV "Velje Brdo" u Podgorici.

2020. godina je izazovna na globalnom nivou, imajući u vidu mjere koje se u svijetu i kod nas preduzimaju u cilju suzbijanja COVID – 19. Da li će i u kojoj mjeri biti pomjeranja rokova kada je u pitanju realizacija investicionih planova u ovoj godini i koje biste investicije posebno izdvojili?

Turbulencije nijesu strane ovom podneblju, ali aktuelno "globalno usporavanje" je totalna nepoznanica i perspektive su još zamagljene. Mali sistemi poput našeg su, ipak, ekstremno osjetljivi, tako da je situacija sa kojom se nosimo teška, komplikovana i neizvjesna, a odgovornost elektroenergetskih kompanija, kada je u pitanju opšta stabilnost, je ogromna.

Održavanje distributivnog sistema u funkcionalnom stanju, odnosno stabilno napajanje električnom energijom jedan je od prioriteta ne samo naše kompanije, nego i države. Ovaj zadatak realizujemo u izmijenjenim uslovima rada koje diktiraju mjere NKT-a, uključujući i redukovanje aktivnosti na održavanju kako bi prekinde u napajanju sveli

na nužni minimum. Dakle, realizuju se svi planom predviđeni radovi na održavanju mreže koji su neophodni za nesmetano funkcionisanje distributivnog sistema, kao i radovi koji ne zahtijevaju isključenja. Poseban akcenat stavljen je na aktivnosti kojima nastojimo da obezbijedimo sigurno i pouzdano napajanje zdravstvenih objekata, kao i objekata koji su namijenjeni za karantine.

I realizacija važih investicionih projekata revitalizacije SN i NN mreže za sada se odvija nesmetano, uprkos okolnostima. U ovoj godini će se u okviru druge faze Projekta revitalizacije srednjenaponske i niskonaponske elektroenergetske mreže rekonstruisati još sedam dalekovoda, ukupne dužine oko 300 kilometara, sa kojih se napaja blizu pet hiljada korisnika na ruralnom području Crne Gore (DV 10kV "Velimlje" u Nikšiću, DV 10kV "Lijeva Rijeka" u Podgorici, DV 10kV "Biševo" u Beranama, DV 10kV "Virpazar" i "Ostros" u Baru, DV 10kV "Gornja Morača" u Kolašinu i DV 10kV "Boljanići" u Pljevljima). Vrijednost investicije je oko 10 miliona eura. U cilju poboljšanja kvaliteta isporuke električne energije CEDIS je Investicionim planom za period od 2020. do 2022. godine, pored projekata revitalizacije mreže, predvidio i izgradnju vodova i

trafostanica u primarnoj i sekundarnoj mreži u vrijednosti od preko 20 miliona eura. Od ukupno 42 planirana projekta u primarnoj mreži u narednom trogodišnjem periodu izdvojio bih izgradnju trafostanica naponskog nivoa 35/10kV „Grbalj2“ u Kotoru, „Tri krsta“ u Tivtu i „Duklo“ u Nikšiću, kao i rekonstrukciju TS 35/10kV „Kličevo“ u Nikšiću. Ukupna vrijednost ova četiri projekta procijenjena je na oko 6.3 miliona eura. Plan za naredni period podrazumijeva i finalizaciju AMM projekta, za čiju IV fazu je opredijeljeno oko 7.6 miliona eura, kao i izazovnu implementaciju SCADA sistema u crnogorski elektrodistributivni sistem, za koji će CEDIS izdvojiti blizu devet miliona eura.

Sve su ovo prioritetni investicioni planovi naše kompanije, a u kojoj mjeri ćemo ih realizovati, odnosno koliki će biti stepen odstupanja, trenutno zbog globalne krize, izazvane epidemijom koronavirusa, nije moguće predvidjeti. Ono što mogu da kažem je da u CEDIS – u dajemo maksimum da se planovi realizuju u granicama mogućeg, imajući u vidu višeslojnost posljedica koje bi zaustavljanje investicionih projekata imalo, prije svega po naše korisnike, a zatim i po distributivni sistem i povezane kompanije.

INTERVJU: SLAVOLJUB POPADIĆ, IZVRŠNI DIREKTOR RUDNIKA UGLJA PLJEVLJA

Stabilno poslovanje uz rekordnu dobit

Budućnost RUP-a je u cjelosti vezana za ekološku rekonstrukciju TE "Pljevlja" i njenu dalju raspoloživost u tehničkom i normativnom smislu. Računajući da će TE "Pljevlja" raditi stabilno do perioda ekološke rekonstrukcije i poslije njega u RUP-u su razvijeni modeli dugogodišnjeg plana proizvodnje i investicija. Na tom fonu je urađen i revidovan Dopunski rudarski projekat (DRP) za narednih pet godina. Projekat i prateće kalkulacije su pokazali da će proizvodnja RUP-a u narednom periodu biti stabilna i isplativa

Dijana Gomilanić

Gospodine Popadiću recite nam kakav je, po Vama, proizvodni i finansijski rezultat postigao RUP u 2019. godini?

Prethodnu godinu obilježilo je stabilno poslovanje praćeno rekordnom proizvodnjom otkrivke, što je doprinijelo stabilnoj i sigurnoj isporuci uglja našim strateškim partnerima, prije svega EPCG, kao i partnerima na tržištu široke potrošnje. Tokom 2019. godine smo isporučili ukupno 1.561.618 tona uglja, dok je najvećem kupcu TE "Pljevlja" isporučeno 1.419.968 tona.

Rezultati na otkrivci su bili za 14% bolji od plana za 2019. godinu, a čak za 32 odsto bolji od rezultata u istom periodu prethodne 2018. godine. Ukupno smo realizovali 7,5 miliona metara kubnih čvrste mase otkrivke i ovo su rekordni rezultati u dosadašnjem poslovanju Rudnika.

U zadnje četiri godine smo uspjeli da tri puta popravimo rezultate na tržištu široke potrošnje i dostignemo preko 141.000 tona na kraju 2019. godine. To je za Rudnik jako važno i znači dodatni prihod vrijedan preko šest miliona eura.

Prema preliminarnim finansijskim rezultatima, Rudnik je u 2019. godini ostvario dobit od 9,5 miliona eura, što je za 45 odsto bolje nego u prethodnoj godini, i što je još jedan od rekorda u 67 godina poslovanja Rudnika.

Kakav je plan proizvodnje za tekuću godinu?

Proizvodnja uglja u 2020. godini planirana je u količini od 1.602.000 tona, tačnije za potrebe TE „Pljevlja“ 1.460.000 tona, a za potrebe široke i industrijske potrošnje 142.000 tona uglja. Za 2020. godinu planirana je eksploatacija otkrivke u količini od 7.100.000 kubnih metara.

Recite nam nešto više i o realizovanim investicijama i investicionom planu za 2020. godinu?

**SLAVOLJUB
POPADIĆ**

Svih ovih rezultata i rekorda ne bi bilo bez realizovanih investicija u zadnjih par godina. Rudnik je ulaskom u EPCG grupu dobio dugo željenu finansijsku i proizvodnu stabilnost i odvažno ušao u nabavku nove mehanizacije i izgradnju ključnih objekata. Nesporno je da se svaki uloženi euro vratio kroz povećanje proizvodnih i finansijskih rezultata.

Novonabavljeni bageri i damperi su direktno doprinijeli povećanju obima realizovane otkrivke, preseljenje DTO sistema je direktno uticalo na smanjenje troškova proizvodnje, a izgradnja nove, moderne Hale za

održavanje, na veću raspoloživost rudarske mehanizacije. Uveli smo novi informacioni system (ERP) i završili adaptaciju Upravne zgrade, Doma rudara i Kluba penzionera. U zadnje dvije godine je ukupno investirano oko 16,6 miliona eura.

U 2020. godini smo imali ambiciju da završimo započete investicije i uđemo u nove, u ukupnom iznosu od oko 19 miliona eura.

Aktuelna situacija sa coronavirusom će uticati na smanjenje obima investicija. Uradili smo tri modela, u rasponu od minimalnih 3 pa do

projektovanih 19 miliona eura. Vidjećemo koji će model biti moguće realizovati, zavisno od priliva finansijskih sredstava.

Kako vidite RUP u narednih pet godina?

Budućnost RUP je u cjelosti vezana za ekološku rekonstrukciju TE "Pljevlja" i njenu dalju raspoloživost u tehničkom i normativnom smislu. Računajući da će TE Pljevlja raditi stabilno do perioda ekološke rekonstrukcije i poslije njega, u RUP-u su razvijeni modeli dugogodišnjeg plana proizvodnje i investicija. Na tom fonu je urađen i revidovan Dopunski rudarski projekat (DRP) za narednih pet godina.

Projekat i prateće kalkulacije su pokazali da će proizvodnja RUP u narednom periodu biti stabilna i isplativa. Dva ključna momenta u projekcijama za narednih pet godina su priprema terena za vraćanje rijeke Čehotine na trasu prirodnog korita i otvaranje novog kopa koji će raditi paralelno sa kopom Potrlica.

Posebno je osjetljivo pitanje vraćanje Čehotine u staro korito, i projekcije koje kažu da RUP u narednih pet godina mora intenzivno raditi na otkrivanju sa preko 7 miliona kubnih metara godišnje, kako bi podloga za rijeku bila pravovremeno spremna.

U ovom trenutku dobro stojimo sa dinamikom eksploatacije i za očekivati je da tako bude i u narednom periodu.

Aktivnosti na smanjenju troškova proizvodnje se provode željenom dinamikom, što se najbolje može vidjeti po postignutim rezultatima na kraju svake godine, tj. po rastu ostvarene dobiti pri istim ili smanjenim prihodima.

ODRŽANA XXI VANREDNA SKUPŠTINE AKCIONARA EPCG

Izabran novi Odbor direktora

Đoko Krivokapić, Samir Hodžić, Miloš Konatar, dr Ranko Milović, prof.dr. Vladan Radulović, Srđan Spaić i Nikola Vujović, odlukom akcionara novi su članovi Odbora direktora naše kompanije. Na konstitutivnoj sjednici Odbora, Đoko Krivokapić ponovo izabran za predsjednika. EPCG je dobra kompanija, u investicionom zamahu, ali veoma nisko zadužena, pa su joj sva finansijska tržišta otvorena, poručeno na Skupštini

Tatjana Knežević Perišić

Na prijedlog države Crne Gore, kao jedinog kvalifikovanog akcionara Društva (sa više od 5% kapitala), akcionari EPCG su, na XXI vanrednoj Skupštini, izabrali nove članove Odbora direktora: Đoka Krivokapića, Samira Hodžića, Miloša Konatar, dr Ranka Milovića, prof.dr. Vladana Radulovića, Srđana Spaića i Nikolu Vujovića.

Akcionari su, prethodno, razriješili članove starog saziva: Ljuba Kneževića, koji je podnio neopozivu ostavku na članstvo i nedavno preminulog Mijomira Vujačića. Odluka o razrješenju članova Odbora direktora donosi se, inače, većinom glasova prisutnih ili zastupljenih akcionara sa pravom glasa od kvoruma koji čini 51% ukupnog broja akcija, dok se članovi Odbora biraju po tzv. kumulativnom principu, odnosno oni koji dobiju najveći broj glasova. Knežević, koji je izabran za predsjednika Savjeta Agencije za investicije Crne Gore, u prethodno podnesenoj ostavci na mjesto člana Odbora direktora, istakao je da je „uvjeren da EPCG, sa aktuelnom upravljačkom i rukovodnom strukturom, ima puni kapacitet da postane ključni nosilac izuzetno važne misije intenzivnog razvoja naše energetike, ali i cijele ekonomije“.

Novi član Odbora, Nikola Vujović, je diplomirani ekonomista, koji se, od 2017. nalazio na funkciji državnog sekretara u Ministarstvu ekonomije i na čelu Odbora direktora kompanije Berza električne energije.

Miloš Konatar je diplomirani elektro inženjer, koji je do pozicije člana Odbora direktora EPCG, obavljao poslove u CEDIS-u- Šefa održavanja regiona 6 i vd.koordinatora za regionalni razvoj i velike projekte pri Direkciji za razvoj CEDIS-a.

Izvršni direktor EPCG Igor Noveljić zahvalio je akcionarima na povjerenju i poželio novim članovima uspješan rad. I predsjednik Odbora Đoko

Krivokapić je, uz zahvalnost malim akcionarima, rekao da Elektroprivreda treba da služi za ugled Crnoj Gori: –Mislim da jesmo dobri domaćini, dobit kompanije je oko 29 miliona eura, već je počeo veliki investicioni ciklus, a s druge strane, veoma nisko smo zadužena kompanija i sva finansijska tržišta su nam otvorena, naglasio je Krivokapić, koji je, na konstitutivnoj sjednici novog Odbora direktora ponovo izabran za predsjednika.

HE „PERUĆICA“ OBILJEŽAVA VELIKI JUBILEJ

Snažnim koracima u budućnost

Naša najstarija velika elektrana šest decenija postojanja i uspješnog rada obilježava u znaku realizacije investicionog plana, ukupno vrijednog preko 60 miliona eura

Ugovor o novom kreditnom aranžmanu, vrijedan 33 miliona eura, potpisan je prošle godine sa KfW bankom, za potrebe rekonstrukcije i modernizacije HE „Perućica“.

Realizacijom tog kapitalnog projekta znatno će se povećati pogonska spremnost, sigurnost i pouzdanost u radu naše najstarije velike elektrane i produžiti radni vijek postrojenja.

U protekle dvije godine uspješno je završena kapitalna rekonstrukcija tri generatora, dok ove godine predstoji revitalizacija treće i šeste mašine, a 2021. i kapitalni remont prvog i drugog agregata. U tekućoj godini biće zamijenjena i dva blok

transformatora novije generacije, prema Ugovoru vrijednom 2,25 miliona eura.

Takođe, očekuju se i pregovori sa Njemačkom razvojnom bankom o novom aranžmanu, vrijednom 23 miliona eura, za ugradnju osmog agregata, instalisane snage 58,5 MW, čime će se, bez bilo kakvih dodatnih

zahvata na sistemu za zaštitu životne sredine, povećati snaga i ukupna proizvodnja elektrane.

Sanacija građevinskih objekata, reparacija ili zamjena elektro i mašinske opreme u HE „Perućica“ je projekat u koji su, u posljednje dvije godine, uložena značajna sredstva.

Važan dio investicionog plana, procijenjene vrijednosti 3,26 miliona eura, jeste rekonstrukcija malih elektrana koje posluju u sastavu EPCG, kao dio proizvodnih kapaciteta „Perućice“.

Instalisana snaga svih pet mHE iznosi 2,465 megavata (MW), a njihova projektovana godišnja proizvodnja oko 5,5 miliona kilovat-sati (kWh).

Realizacijom ovog projekta male elektrane biće podignute na viši tehničko-tehnološki nivo automatizacije i daljinskog upravljanja, produžice im se radni vijek, povećati efikasnost i smanjiti troškovi proizvodnje uz znatno veće iskorišćenje vodnog potencijala.

Podsjećamo, HE „Perućica“ je najstarija velika hidroelektrana u Crnoj Gori, puštena u pogon 1960. godine. Nazvana je po vrelu Perućica, koje izvire u blizini hidroelektrane. Nalazi se na teritoriji opštine Nikšić, u sjevernom dijelu Bjelopavličke ravnice, dok su male hidroelektrane smještene na teritorijama opština Kolašin, Podgorica, Cetinje i Šavnik.

Njena instalisana snaga je 307 MW, a moguća godišnja proizvodnja oko 1.300 GWh. Korisna akumulacija je 225 miliona metara kubnih vode. Za proizvodnju električne energije HE „Perućica“ koristi vode sliva rijeke Gornja Zeta, odnosno vode koje dotiču u Nikšićko polje i to pri povoljnom padu na kratkom rastojanju između Nikšićkog polja i Bjelopavličke ravnice.

Rekordne 2010. godine HE „Perućica“ proizvela je 1434,9 GWh električne energije. U 2019. godini ostvarila je proizvodnju od 951 GWh, a u 2020, do sada, 274 GWh.

ATIPIČAN PRVI PROIZVODNI KVARTAL

Električne energije će biti dovoljno u narednom periodu

Zbog usporavanja rasta svjetske ekonomije i otežanog prometa ljudi i roba, na svim berzama cijena električne energije bilježi pad, naročito od decembra 2019. godine, kaže Darko Krivokapić, izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom. Kako su ostvarene padavine tokom prvog kvartala bile na nivou od 50% dugogodišnjeg prosjeka, Krivokapić smatra da će punjenje akumulacija i održavanje nivoa rijeka vjerovatno zavisiti od mogućih stihijских kiša, koje su sve češće. Ipak, zahvaljujući dobroj pogonskoj spremnosti naših proizvodnih kapaciteta, proizvodnja u prvom kvartalu, u sve tri elektrane je odlična i iznosi 95.93% od planirane

Tatjana Knežević Perišić

Prvi kvartal 2020. godine je, po svim parametrima, potpuno atipičan, kaže Krivokapić, ilustrujući ovu tvrdnju brojnim pokazateljima: cijenom električne energije, kretanjima cijena energenata, cijenama dozvola za CO₂, količinom padavina...

- Jer trgovina električnom energijom, odnosno tržište je jedna veoma kompleksna materija, koja ima n nepoznatih faktora koji utiču na donošenje odluka u Energy Management-u tokom poslovanja. Najveći problem je što su ove nepoznate toliko promjenljive u vremenu, da nešto što je bila zakonitost danas, sutra više ne važi. Usled toga, situacija na svim tržištima se mijenja iz sata u sat, što pokazuje da je njegovo funkcionisanje zapravo jedna veoma živa stvar i da svi učesnici moraju biti stalno u toku i uvijek se prilagođavati nastalim promjenama.

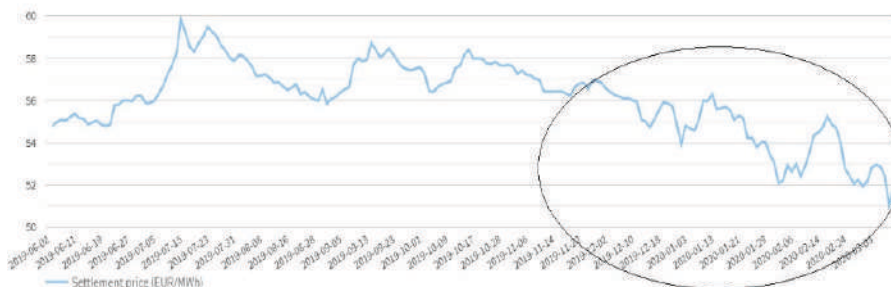
Podsjeća da kretanje cijene električne energije direktno zavisi od: trenda ekonomskog rasta odnosno regiona, cijena ostalih energenata (nafta, gas), cijene metala i ruda, cijene dozvola za emisije CO₂, odnosa ponude i potražnje, tj. proizvodnje i potrošnje, hidroloških prilika, raspoloživosti prekograničnih prenosnih kapaciteta, socio-ekonomskih situacija na globalnom nivou...

DARKO KRIVOKAPIĆ

-Ovih dana smo svjedoci da cijena električne energije, zbog usporavanja svjetske industrije i otežanog prometa

ljudi i roba, na svim berzama bilježi pad, naročito od decembra 2019. godine, kaže Krivokapić.

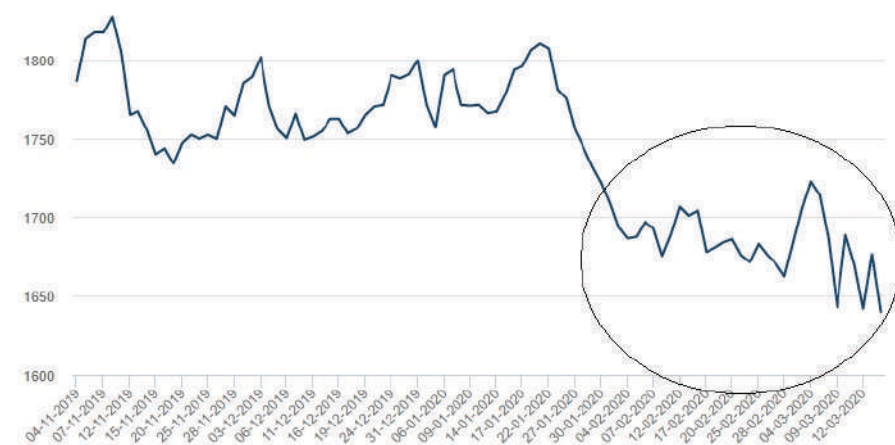
Kretanje cijene električne energije za 2021. godinu na HUEX berzi – trenutna cijena 48,50 €/MWh

(podaci su uzeti na 17.03.2020.)

On napominje da se ne smiju zaboraviti i klimatske promjene, čije posljedice vidimo svakog dana:

- Blaga zima, koja je na izmaku, sa jedne strane je odgovarala jer je potrošnja bila manja. Međutim, doprinijela je, sa druge strane, da na našim planinama nema snijega, pa je samim tim teško očekivati da dotoci na rijekama budu na nivou prosjeka u mjesecima koji slijede. Naša su predviđanja da nas očekuje situacija iz prošle godine, gdje punjenje akumulacija i održavanje nivoa rijeka zavisi od mogućih stihijskih kiša, koje su sve češće.

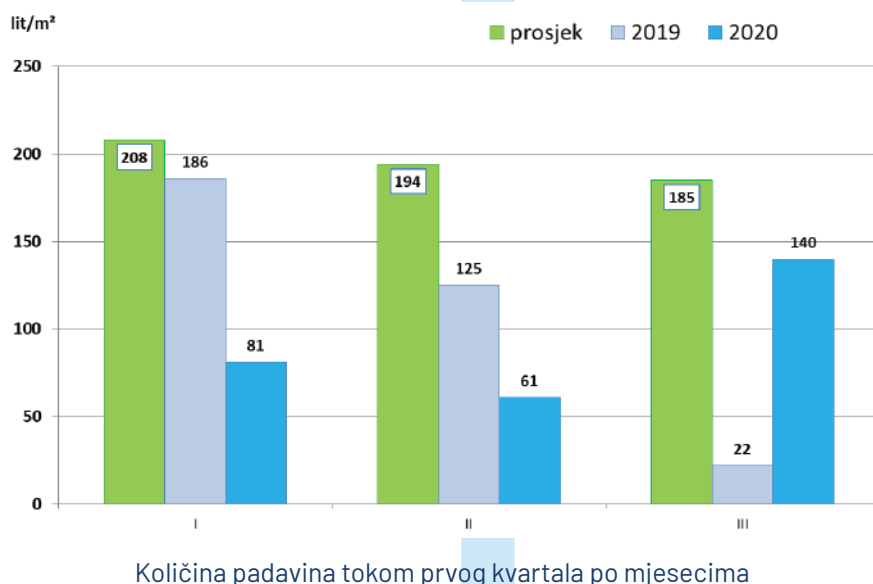
Prema raspoloživim podacima, koje smo mogli dobiti do zaključenja ovog broja, ostvarene padavine tokom prvog kvartala se očekuju na nivou od 50 % od dugogodišnjeg prosjeka, jer je tokom posmatranog perioda na slivnom području rijeke Zete palo 282 lit/m², dok je dugogodišnji prosjek 587 lit/m².

Kretanje cijene aluminijuma na Londonskoj berzi
metala – trenutna cijena 1640 \$/t

Manjak padavina ima za posljedicu i manje dotoke na rijekama, koji prate trend padavina, pa su i oni na nivou od polovine od prosječnih vrijednosti. Prema Krivokapićevim riječima, ostvarena proizvodnja tokom prvog kvartala iz naše tri elektrane se očekuje da bude na nivou 95 % od plana.

-Ove brojke su dobre, zahvaljujući dobroj pogonskoj spremnosti naših proizvodnih jedinica i činjenici da će TE Pljevlja proizvesti 11 % više od bilansnog plana, kao i činjenici da će naše hidroelektrane proizvesti veći dio električne energije iz akumulacija koje su "naslijeđene" iz prošle godine. Napominje i to da je u posmatranom periodu, podbacila i planirana proizvodnja iz obnovljivih izvora električne energije, koja će za Q1 biti na nivou od 82 % ili 97 GWh.

Količina padavina tokom prvog kvartala po mjesecima

Krivokapić ocjenjujući da je pred nama-zahhtjevan period:

-Sagledavajući trenutnu situaciju kako u zemlji, tako i van nje, pred nama je veoma zahhtjevan period, gdje ne možemo sagledati sva moguća scenarija, ali sve naše snage će biti podređene jednom cilju, a to je nesmetano snabdjevanje krajnjih kupaca električnom energijom, kao i optimalno korišćenje svih resursa kompanije.

Sve naše snage će biti podređene jednom cilju, a to je nesmetano snabdjevanje krajnjih kupaca električnom energijom, kao i optimalno korišćenje svih resursa kompanije

Shodno tome, već su nabavljene nedostajuće količine električne energije za predstojeću ljetnju sezonu, a kolege iz FC Proizvodnja su se potrudili da se raspoloživost proizvodnih jedinica ne dovodi u pitanje, zaključuje Krivokapić.

PROIZVODNJA U PRVOM KVARTALU

Ukupna proizvodnja električne energije u prvom kvartalu, u naša tri proizvodna objekta je bila 921 882 MWh električne energije, što je 95.93% od planiranih 961 000 MWh, kaže Novak Dendić iz FC Proizvodnja.

Prema podacima iz ovog sektora, HE Perućica je za tri mjeseca proizvela 257 850 MWh, od planiranih 333 000, što je 77,43% od plana.

Iako je HE Piva u januaru premašila plan i proizvela 89.545 GWh ili

Kretanje cijene nafte u Evropi – trenutna cijena 48 \$/barelu

105,35%, rezultati na kraju prvog kvartala su sledeći: proizvedeno je 212 513 MWh, od planiranih 226 000 MWh, što je 94,03% od plana.

TE Pljevlja je za tri mjeseca proizvela 451 519 MWh električne energije, od planiranih 402 000, što znači da je plan premašen i iznosi 112,32%.

Na pitanje kojeg dana je proizvedeno najviše električne energije, Dendić kaže da je to u HE Perućica bilo 3. januara kada je proizvedeno 5.429,02 MWh, a istog dana je i HE Piva postigla maksimalan rezultat proizvevši 4.928,73 MWh struje. TE Pljevlja je 9. januara dostigla proizvodnju od 4.995,60 MWh električne energije.

NEZNATNO NIŽA POTROŠNJA

Distributivna (neto) potrošnja električne energije za prva tri mjeseca tekuće godine iznosi 619.176.996 kWh i manja je za nepunih 1% od distributivne (neto) potrošnje u 2019-oj godini za period januar-mart, dok je takodje u odnosu na plan za posmatrani period manja za oko 2%, kaže Božidar Živković, šef Službe Sektora za operativnu podršku. Ističe i da distributivna (neto) potrošnja električne energije u martu iznosi 192.717.635 kWh i da je veća je za oko 2% u odnosu na plan potrošnje za mart 2020-e, a 3% veća u odnosu na mart 2019-e godine.

Potrošnja električne energije domaćinstava za prva tri mjeseca tekuće godine iznosi 367.134.416 kWh i na nivou su potrošnje električne energije koju su domaćinstva ostvarila prethodne godine za isti period, dok je u odnosu na plan za navedeni period manja za oko 4%. Potrošnja električne energije domaćinstava u martu iznosi 116.581.757 kWh što je za 10% više u odnosu na mart prethodne godine, dok je u odnosu na plan veća za oko 4,5%.

Potrošnja električne energije kod ostale distributivne potrošnje za prva tri mjeseca tekuće godine iznosi 252.042.580 kWh i manja je za oko 1,5% u odnosu na potrošnju koju je ostvarila ostala distributivna potrošnja za isti period prethodne godine, dok je na nivou plana za navedeni period. Potrošnja električne energije ostale distributivne potrošnje u martu iznosi 76.135.878 kWh što je za nekih 6% manje u odnosu na mart prethodne godine, dok je u odnosu na plan manja za oko 2%, kaže Živković.

KOLEGIJUM FC PROIZVODNJA

Prvi kvartal na nivou prošlogodišnjeg, u nastavku zavisi od padavina

Energetska situacija trenutno stabilna. Izraženo zadovoljstvo dinamikom i kvalitetom rekonstrukcije i modernizacije hidroenergetskih objekata. Kolegijumu prisustvovao izvršni direktor, Igor Noveljić

Mitar Vučković

I pored hidrološki nepovoljne situacije i neočekivanog pada cijena električne energije na tržištu, cijena band energije u februaru bila je 39,9 €/MW, prvi kvartal ove godine biće na nivou istog perioda lani, dok će nastavak godine, u dobroj mjeri, zavisi od količine padavina, ocijenjeno je na kolegijumu FC Proizvodnja, održanom, početkom marta, u Plužinama. Hidroenergetski objekti, s obzirom na okolnosti, ispunili su zahtjeve Direkcije za upravljanje energijom, dok je TE „Pljevlja“ proizvodni plan za prva dva mjeseca premašila 12 odsto.

Na Kolegijumu kojem je prisustvovao i izvršni direktor EPCG, Igor Noveljić, izraženo je zadovoljstvo dinamikom i kvalitetom rekonstrukcije opreme i postrojenja, kao i razvojem projekata druge faze modernizacije hidroenergetskih objekata u sastavu naše kompanije.

U HE „Piva“ uspješno se privodi kraju kapitalna rekonstrukcija agregata A2. U toku je podešavanje obrtaja rotora i završna montaža opreme koja će potrajati do sredine mjeseca. Nakon toga slijede preostala ispitivanja, pa je realno očekivati da već 20. marta drugi agregat bude u funkciji.

U narednom periodu biće raspisan tender za rekonstrukciju i agregata A3.

U HE „Perućica“ ubrzo će biti raspisan tender za nabavku elektro-mašinske opreme, dok je tender za izvođenje

građevinskih radova u tom energetsom objektu objavljen 27. februara. Tokom ove godine u našoj najstarijoj velikoj elektrani predstoji kapitalna rekonstrukcija još dva generatora, a razmatra se i opcija o ugradnji tri transformatora već naredne godine, ukoliko ih dobavljač bude uspio fabrikovati, što bi znatno skratilo rokove definisane nedavno potpisanim Ugovorom sa konzorcijumom koji predvodi zagrebački „Končar“.

Ocijenjeno je i da pripreme za potpisivanje ugovora i početak realizacije projekta ekološke rekonstrukcije TE „Pljevlja“ teku zadovoljavajućom dinamikom te da bi uskoro trebalo očekivati da bude završena revizija Idejnog projekta kao neophodan uslov za dobijanje građevinske dozvole i uplatu avansa izvođaču radova, konzorcijumu kineske kompanije DEC INTERNATIONAL i njenih partnera.

Nakon kolegijuma izvršni direktor, Igor Noveljić i članovi kolegijuma FC Proizvodnja obišli su proizvodni pogon HE „Piva“.

TE „PLJEVLJA“ U REDOVNOM GODIŠNJEM REMONTU

Ponovo na mreži početkom juna

Remont termo bloka, ove godine, vrijedan je blizu četiri miliona eura, a sve radove će, pored zaposlenih u Termoelektrani, u cjelosti izvesti crnogorske kompanije, sa izuzetnim referencama za tu vrstu posla

Mitar Vučković

Proizvodnja u TE „Pljevlja“ obustavljena je u 3. aprila uveče, a u ponedjeljak, 6. aprila, počeo je redovni godišnji remont opreme i postrojenja. Početak remonta je, zbog aktuelne situacije u vezi sa epidemijom koronavirusa, pomjeren nekoliko dana, ali bez obzira na to očekuje se da svi planirani radovi budu završeni u predviđenom roku i da termo blok ponovo bude na mreži početkom juna. Remont je dobro pripremljen, a u saradnji sa Direkcijom za nabavke i logistiku, blagovremeno su nabavljeni svi potrebni rezervni djelovi i repromaterijal.

Ovogodišnji remont TE „Pljevlja“ vrijedan je blizu četiri miliona eura, a obuhvata standardne tipske intervencije na glavnim postrojenjima termoelektrane, kao i otklanjanje uočenih nedostataka, što bi u periodu između dva remonta trebalo da obezbijedi sve uslove za kontinuiranu i stabilnu proizvodnju pljevaljskog agregata. Sve radove će, pored zaposlenih u Termoelektrani, u cjelo-

sti izvesti crnogorske kompanije koje posjeduju izuzetne reference za tu vrstu posla.

Direkcija za upravljanje energijom obezbijedila je neophodne količine električne energije iz uvoza za pokrivanje potreba crnogorskog konzuma i stabilno funkcionisanje elektroenergetskog sistema tokom trajanja planskog zastoja TE „Pljevlja“.

Važno je istaći da je proces proizvodnje u EPCG pouzdan i stabilan, a snabdijevanje kupaca električnom energijom redovno. U ovom trenutku, sve funkcioniše u najboljem redu, uprkos izazovu sa kojim se suočava cjelokupan elektroenergetski sistem u borbi s koronavirusom.

Inače, TE „Pljevlja“ proizvodni plan za prva tri mjeseca, ove godine, premašila je 12 odsto. Od planiranih 420.000 MWh električne energije, proizvedena je 451.000 MWh. Na deponiji je trenutno lagerovano oko 24 000 tona uglja, a doprema funkcioniše bez teškoća.

Proces proizvodnje u EPCG je pouzdan i stabilan, a snabdijevanje kupaca električnom energijom redovno

PLANNOVI HE "PIVA" U TEKUĆOJ GODINI

Hidroelektrana kao veliko gradilište

Osim nastavka radova na kapitalnom remontu A2, počela je procedura za kapitalni remont A3; u planu je realizacija brojnih projekata: rekonstrukcija mašinske sale, manjeg lifta, adaptacija tunela ispred razvodnog postrojenja, izrada zaštitne konstrukcije u injekcionoj galeriji, kao i prilaza objektu HE u slučaju vanredne situacije...

Tatjana Knežević Perišić

Koliko će pandemija korona virusa uticati na realizaciju ambicioznih planova predviđenih ove godine u HE Piva, pokazaće vrijeme. Do tada, podsjećanje: agregat A2 je u kapitalnom remontu od 15. aprila prošle godine. Do sada su završeni svi radovi na reparaciji djelova u fabrikama izvođača, kao i svi planirani radovi na reparaciji djelova agregata u hidroelektrani. Svetlana Ognjenović, specijalista za operativnu kontrolu i planiranje, dodaje da su novi djelovi izrađeni, isporučeni i montirani.

-Paralelno sa radovima na kapitalnom remontu agregata A2, izvođeni su radovi na zamjeni turbinske regulacije, upravljanje agregatom i prilagođavanje pobudnog

sistema novom sistemu upravljanja agregatom. Ovi radovi su dio Projekta rekonstrukcije i modernizacije HE „Piva“. Sva oprema je isporučena i ugrađena.

Stvoreni su uslovi za ispitivanje agregata, u vezi sa oba projekta. Dodaje da se, zbog novonastale situacije sa korona virusom, očekuje donošenje odluke na koji način će se obezbijediti ispitivači, tj. kako će izvođači radova izvršiti planirana ispitivanja i pustiti agregat u rad.

POČELA PROCEDURA ZA KAPITALNI REMONT A3

Zahtjev za kapitalni remont agregata A3 je u proceduri odobravanja. Procijenjena vrijednost ove nabavke

je 2 miliona 250 hiljada €. Ono što je plan za ovu godinu je raspisivanje javnog poziva, izbor izvođača, a 2021. godine izvođenje radova.

-Kao i za prethodna dva agregata, u toku ovog remonta će se izvršiti zamjena istrošenih i nefunkcionalnih statičkih i rotirajućih djelova, do čije istrošenosti je došlo usljed dugog vremena eksploatacije, bez obzira na redovne aktivnosti održavanja, kaže ona.

Dodaje da je cilj ovog remonta, dovođenje performansi agregata u projektovane, produženje njegovog životnog vijeka i obezbjeđenje visokog stepena pogonske spremnosti i sigurnosti rada za naredni vremenski period.

BUDUĆI RADOVI NA NASTREŠNICI

Iako je još krajem 2018. godine, zaključen Ugovor za izvođenje radova na izradi zaštitne konstrukcije ispred ulaza u mašinsku halu, zbog velikih radova koji su izvođeni u HE "Piva" u toku 2019. godine (kapitalni remont agregata A2, radovi na Projektu rekonstrukcije i modernizacije), odloženi su ugovoreni radovi na izradi zaštitne konstrukcije za 2020. godinu.

–Realizacija ovog ugovora je od izuzetne važnosti za zaštitu lica i opreme. Naime, plato ispred ulaza u mašinsku halu HE „Piva“ izložen je stalnom odronjavanju kamena i dejstvu sniježnih lavina sa strmih kanjonskih padina iznad ulaznog portala. Detaljnim istraživanjima lijeve obale rijeke Pive u zoni elektrane, ova zona je označena kao lokacija gdje postoji potencijalna opasnost od urušavanja blokova velikih dimenzija, čijim pokretanjem

bi se proširila zona nestabilnosti uz padinu i imala velike razmjere, kaže Svetlana Ognjenović.

Kaže i to da je izabrani projektant uradio tehničku dokumentaciju, sa izborom odgovarajućeg tehničkog rješenja. Projektom je predviđena izgradnja armirano betonske zaštitne konstrukcije, koja se sastoji od zaštitne ploče, oslonjene na ivične grede i noseće stubove.

Shodno potpisanom Ugovoru o izvođenju radova izvršena je priprema dokumentacije za dobijanje građevinske dozvole od nadležnog ministarstva. Realizacija projekta će započeti po sticanju zakonskih i vremenskih uslova.

REKONSTRUKCIJA ZGRADE ELEKTRO-MAŠINSKOG ODRŽAVANJA

Tokom ove godine planirana je izrada Projekta za rekonstrukciju zgrade elektro-mašinskog održavanja.

Cilj projekta da je da se kroz odgovarajuće tehničko rješenje dobije potrebna tehnička dokumentacija za rekonstrukciju ovog objekta.

Rekonstrukcija je neophodna radi sprječavanja dalje devastacije objekta, nastale usljed njegove starosti (fasadni zidovi su oštećeni, terase nijesu natkrivene i u periodima većih atmosferskih padavina dolazi do prokišnjavanja u unutrašnjosti zgrade).

REKONSTRUKCIJA MANJEG LIFTA

Nakon uspješno završene zamjene lifta L1 (visine dizanja 168 m) u brani i puštanja istog u rad, HE "Piva" je pokrenula aktivnosti na izradi tehničke specifikacije za zamjenu malog lifta (visine dizanja 28 m).

Ove godine je planirano raspisivanje javnog poziva, izbor izvođača, a sljedeće godine izvođenje radova.

PLANIRANO I RENOVIRANJE SAMAČKOG HOTELA

U oktobru 2019. godine je zaključen Ugovor za adaptaciju i opremanje jedne lamele Samačkog hotela u Plužinama. U toku je pribavljanje dozvola od nadležnih ministarstava za realizaciju projekta Rekonstrukcija Samačkog hotela – faza I.

Po sticanju uslova, sa zakonskog aspekta, počće realizacija navedenog projekta.

ADAPTACIJA TUNELA ISPRED RAZVODNOG POSTROJENJA

Zbog nedostatka magacinskog prostora za smještaj lakozapaljivih materija (buradi sa uljem, boca napunjenih acetilenom, kiseonikom, argonom, SF6 gasom) i zakonske obaveze, HE „Piva“ je donijela odluku o adaptaciji tunela ispred elektrane, tj. izradi magacina. U tom cilju je izabran projektant. Projektant je dostavio idejno rješenje, koje je prihvaćeno i u toku je izrada projekta.

Nakon izrade projekta, raspisaće se javni poziv za izbor izvođača radova.

ZAŠTITNA KONSTRUKCIJA U INJEKCIONJOJ GALERIJI

Na mjestu ukrštanja injektione galerije i lokalnog puta od elektrane do Mratinja, smjenjuju se dvije različite geološke sredine, što uslovljava pojavu odronjavanja i ispadanja većih blokova iz kalote i stalno iznošenje glinovitog materijala iz kaverne, odnosno pristupnih tunela. Zbog ove pojave dolazi do opasnosti od nekontrolisanog urušavanja kalote galerije, a samim tim i opasnosti po bezbjednost radnika koji vrše svakodnevni obilazak i mjerenja u injektionim zavjesama.

Vezano za prethodno, izabran je projektant, koji je dostavio idejno rješenje predmetne konstrukcije. Nakon izrade projekta, raspisaće se javni poziv za izbor izvođača,

koji će izvršiti projektovane radove. Na taj način će se stvoriti uslovi za nesmetano izvođenje mjerenja nivoa podzemne vode i revitalizaciji injektione zavjese.

PRILAZ OBJEKTU HE „PIVA“ U SLUČAJU VANREDNE SITUACIJE

U vanrednim situacijama, u uslovima većih sniježnih padavina i većeg sniježnog pokrivača, sniježnih lavina sa strmih padina u kanjonu, onemogućena je normalna saobraćajna komunikacija do HE „Piva“. Zbog zatvorenosti magistralnog puta, a u cilju obezbjeđenja funkcionisanja postrojenja, radnici HE „Piva“ se prevoze brodom do objekta brane, a kroz tijelo brane, do podzemnog postrojenja.

Obzirom da ne postoji obezbjeđen prilaz (put, staza, step-

enište, zaštitna konstrukcija) od broda do brane, dolazak radnika u takvim uslovima je izuzetno otežan i rizičan. Zato je HE „Piva“ izabrala projektanta, sa kojim je zaključila Ugovor. Nakon izrade Projekta, planirano je izvođenje radove na ugradnji projektovane konstrukcije.

Zbog variranja nivoa jezera, predviđena je realizacija ovih radova u dvije godine, tj. u vremenu kada je iste moguće izvoditi. Na taj način će se stvoriti bezbjedni uslovi za komunikaciju radnika sa broda do krune brane.

FC SNADBIIJEVANJE: REGIONALNI CENTAR NIKŠIĆ

Premašen januarski plan naplate

Nakon uspješno okončane godine, trend dobre naplate potraživanja nastavio se i u januaru tekuće godine, pa je svaka organizaciona jedinica Regionalnog centra Nikšić, premašila plan: OJ Nikšić za 7,93%, OJ Pljevlja za 18.20% i OJ Žabljak za 15.53%, što su možda, i najbolji poslovni rezultati u sva četiri regiona, koliko ih FC Snadbijevanje ima

Tatjana Knežević Perišić

NATAŠA TERIĆ

U Regionalnom centru Nikšić, koji obuhvata tri organizacione jedinice-Nikšić, Pljevlja i Žabljak, izuzetno su zadovoljni poslovnim rezultatima u protekloj godini. Kako pojašnjava Nataša Terić, rukovoditeljka RC, ako analiziramo naplatu kod distributivnih potrošača u periodu od decembra 2018. do novembra 2019., fakturisano je ukupno 32 704 811 eura. Iako je plan podrazumijevao naplatu 99.94%, naplaćeno je, u periodu januar – decembar 2019. godine 33.490.709 eura tj 102.5% u donosu na plan na nivou RC, kaže Terićka.

Dodaje da ako posmatramo prethodnu godinu i analiziramo naplatu, u odnosu na indikator naplate u periodu januar – decembar 2019. godine, za distributivne potrosace fakturisano je 32.764.105 eura, dok je u istom periodu naplaćeno 33.490.709€, odnosno 102,3% u odnosu na plan. Takav trend se nastavio i u januaru tekuće godine, pa je svaka organizaciona jedinica ostvarila naplatu veću od plana, i to: OJ Nikšić za 7,93%, OJ Pljevlja za 18.20% i OJ Žabljak za 15.53%, što su možda, i najbolji poslovni rezultati u sva četiri regiona, koliko ih FC Snadbijevanje ima.

- U Nikšiću, gdje je registrovano 33710 potrošača u januaru, je fakturisano distributivnim potrošačima 2.097.041 eur, planirano za naplatu 2.037.691, a naplaćeno 2.199.323 eura, pojašnjava Nataša Terić za naš list, dakle, naplaćeno je 4,9% preko fakturisanog iznosa. U Pljevljima, sa 16244 potrošača, januarska faktura je iznosila 837.169,5 eura, planirano da se naplati 770.019 eura, a naplaćeno 910.179 eura, što je 8,7% preko fakturisanog iznosa i konačno, u Žabljaku, sa 6200 potrošača, od fakturisanih 243.211 eura, planiranih 199.219, naplaćeno je 230.168 eura.

Potrošači su akciju „Podijelimo teret“ prepoznali kao veoma povoljan način izmirenja dugovanja i te akcije su veoma dobro prihvaćene od strane naših kupaca, što pokazuje i podatak da je u Nikšiću od ukupno 2237 sklopljenih Sporazuma PT7, njih 1958 nastavilo sa otplatom duga iz akcije PT5, od 109 odnosno 71 u Pljevljima i Žabljaku, broj kupaca koji su nastavili sa otplatom duga po Sporazumu PT5 je 42 u Pljevljima, odnosno 32.

EPCG svim potrošačima koji uredno i izmiruju svoje obaveze za utrošenu električnu energiju, a u skladu sa Odlukom Odbora direktora EPCG AD Nikšić i dalje omogućava 3%, 5% ili 13% popusta na aktivnu energiju. Sumarno, broj potrošača koji su ostvarili popust u Nikšiću je 18978, Pljevljima 8992 i na Žabljaku 2743, precizira Terić.

– Posebno mi je zadovoljstvo što je broj kupaca koji ostvaruju popust u stalnom porastu.

U nagradnoj igri „Zlatni tim : Energija koja pokreće“, dvije nagrade su dodeljenje kupcima koji pripadaju RC Nikšić, i to dva tableta APPLE IPAD. Što se tiče prigovora potrošača koji se podnose preko šaltera RC u ovoj godini je ukupno podneseno 240 prigovora i oni se uglavnom odnose na kontrolu mjernog mjesta tj visinu računa. Rješavanjem ovih prigovora sa sada bavi posebna služba i više nije u nadležnosti RC.

Na pitanje čime objašnjava ovako dobre rezultate rada, činjenicom da potrošači redovnije plaćaju račune ili radom naših zaposlenih, sa akcijama koje EPCG organizuje za redovne platiše, Terić kaže:

– I jednim i drugim, posebno akcijama koje organizuje EPCG, a koje su dobro prezentovane našim kupcima od strane zaposlenih. Dodaje da ima divan tim, veoma angažovan i profesionalan.

– Zaposleni su veoma posvećeni radu, odnosu prema kupcima, sa dužnom pažnjom se posvete svakom kupcu, jer su njihovi zahtjevi veoma raznoliki i specifični, a cilj je da odgovorimo svakom zahtjevu. Zadovoljstvo kupaca je prioritet, uz dobre smjernice rada, onda je tu uspjeh zagarantovan, ističe ona.

– Odnosi u kolektivu su izuzetni; puno međusobno poštovanje, pozitivna energija, druženje bar jednom mjesečno, daleko od kancelarije i obavezni zajednički godišnji rafting na Tari, sa osmijehom priča Nataša, koja je na čelo Regionalnog centra došla maja 2017. sa mjesta specijaliste za kreditne poslove i platni promet sa inostranstvom u Glavnoj finansijskoj direkciji.

Uz podršku nadređenih i dobar rad zaposlenih, više je nego zadovoljna rezultatima koje su postigli.

IZVRŠNI DIREKTOR EPCG, IGOR NOVELJIĆ, RAZGOVARAO SA SAVJETNIKOM PREMIJERA CRNE GORE ZA ENERGETSKA PITANJA, LJUBOM KNEŽEVIĆEM, DOSKORAŠNJIM ČLANOM ODBORA DIREKTORA U NAŠOJ KOMPANIJU

Zahvalnost za izuzetan doprinos sistemu

Sagovornici konstatovali stabilno poslovanje EPCG i energetske kompanije u njenom vlasništvu i iznijeli očekivanje da će se realizacijom ambicioznog investicionog plana pozitivan trend nastaviti

Mitar Vučković

Izvršni direktor, Igor Noveljić i savjetnik predsjednika Vlade za energetska pitanja, Ljubo Knežević, koji je do skora bio član Odbora direktora EPCG, prilikom susreta u Podgorici, izrazili su zadovoljstvo rezultatima i poslovanjem nacionalne elektroenergetske kompanije.

Iznijeto je očekivanje da će se dobri poslovni rezultati nastaviti, uz konstataciju da će to u 2020. u dobroj mjeri, zavisi od hidroloških prilika u nastavku godine.

Izvršni direktor EPCG zahvalio je Kneževiću na dosadašnjoj saradnji i, kako je rekao, izuzetnom doprinosu sistemu u protekle tri godine i poželio mu puno uspjeha u nastavku radnog angažmana.

Ljubo Knežević, podnio je ostavku na članstvo u Odboru direktora EPCG, nakon imenovanja na mjesto predsjednika Savjeta Agencije za investicije Crne Gore. Knežević je kao predstavnik crnogorske Vlade bio član Odbora direktora nacionalne elektroenergetske kompanije od 31. januara 2017. godine u više saziva.

Zajednički je ocijenjeno da će investicioni projekti na revitalizaciji i modernizaciji postojećih proizvodnih kapaciteta, koji su u toku, znatno doprinijeli dodatnoj stabilnosti

kompanije te da će predstojeća ekološka rekonstrukcija prvog bloka TE „Pljevlja“, u tom smislu, imati poseban doprinos.

Noveljić i Knežević su saglasni da je i kupovina akcija Rudnika uglja Pljevlja pokazala puno opravdanje o čemu, kako su kazali, najbolje svjedoče poslovni rezultati i opšte stanje u RUP-u, koji su znatno popravljeni u posljednje dvije godine, kao i

ukupno poslovanje EPCG grupe – EPCG, CEDIS i RUP, koja godišnje u državnu kasu, po raznim osnovama, uplati oko 200 miliona eura.

Realizacija ambicioznog investicionog plana, vrijednog oko 700 miliona eura, u predstojećoj deceniji koja, pored ostalog, podrazumijeva izgradnju novih izvora energije na Komarnici, donjem toku Pive te izgradnju solarne elektrane na Briskoj Gori iznad Bara i vjetroparka „Krno“ na istoimenoj visoravni u nikšićkoj opštini, uz stalno organizaciono i kadrovsko jačanje, garantuju izvjesnu i sigurnu budućnost, kao i lidersku poziciju EPCG na elektroenergetskom tržištu jugoistočne Evrope i u narednim decenijama, zaključeno je u razgovoru izvršnog direktora nacionalne elektroenergetske kompanije, Igora Noveljića i savjetnika crnogorskog premijera za energetska pitanja, Ljuba Kneževića.

“

Zajednički je ocijenjeno da će investicioni projekti na revitalizaciji i modernizaciji postojećih proizvodnih kapaciteta, koji su u toku, znatno doprinijeli dodatnoj stabilnosti kompanije te da će predstojeća ekološka rekonstrukcija prvog bloka TE „Pljevlja“, u tom smislu, imati poseban doprinos

PREDNOSTI IZGRADNJE SOLARNIH ELEKTRANA

Višak energije će se otkupljivati između pet i 12 centi po kilovat-satu

Mašinski fakultet Univerziteta Crne Gore organizovao, početkom marta, okrugli sto: „Stanje i perspektive valorizacije potencijala solarne energije u Crnoj Gori“. Projekte su prezentirali i predstavnici Elektroprivrede Crne Gore Velimirka Perišić, mr Olga Radović i Sreten Gojković

Pobjeda

U Ministarstvu ekonomije očekuju da će Crnogorska berza električne energije da bude potpuno funkcionalna za godinu do godinu i po. Tako da će postojati mjesto u Crnoj Gori na kojem će se moći trgovati električnom energijom.

Domaćinstvima može biti komercijalno interesantna izgradnja solarnih elektrana na svojim objektima, uzimajući u obzir trenutnu cijenu električne energije u Crnoj Gori, smatra generalni direktor Direktorata za energetiku i energetske efikasnost u Ministarstvu ekonomije, Marko Radulović.

– Ukoliko potrošači, koji proizvode električnu energiju iz solarnih postrojenja imaju višak u odnosu na potrošenu, snabdjevač odnosno Elektroprivreda je u obavezi da je otkupi. Cijena kilovat-sata (KWh) u razmjeni, odnosno konekciji, kreće se od pet do 12 centi u zavisnosti od toga kako je dimenzionisan sistem u odnosu na svoju potrošnju kazao je juče Radulović na okruglom stolu o solarnoj energiji, koji je organizovao Mašinski fakultet Univerziteta Crne Gore.

Podsjetio je da je mogućnost proizvodnje električne energije za sopstvene potrebe iz obnovljivih izvora, u ovom slučaju energije sunca, definisana članom 96 Zakona

MARKO RADULOVIĆ

o energetici. Time se omogućava svim potrošačima da na svom objektu instaliraju postrojenja sange do 50 kilovata (kW) na svom objektu i da proizvode električnu energiju za svoje potrebe. Taj potrošač ima pravo na razmjenu električne energije koju predaje u sistem i

povlači iz distributivnog sistema. Radulović je najavio da će se ubrzo na javnoj raspravi naći izmjene i dopune Zakona o energetici kojima će se bolje urediti ova oblasti i omogućiti bolja komercijalna eksploatacija električne energije proizvedene iz solarnih postrojenja.

– Postojećim zakonskim rješenjem je predviđeno da potrošači vrše balansiranje proizvedene i potrošene električne energije, na mjesečnom nivou. Novim zakonskim rješenjem će balansiranje biti na godišnjem nivou objasnio je Radulović.

Govoreći o solarnim elektranama veće snage, koje se prave sa namjenom proizvodnje električne energije, koja bi se prodavala na tržištu, Radulović je rekao da je za svakog investitora ključni element gdje i kako električnu energiju prodati.

– U fazi su finalni dogovori oko realizacije i uspostavljanja Crnogorske berze električne energije. Uskoro će i izmjenama Zakona o energetici biti bliže definisana i uređena ta oblast. Ministarstvo ekonomije očekuje da će Berza da bude potpuno funkcionalna za godinu do godinu i po. Tako da će da postoji mjesto u Crnoj Gori na kojem će se moći vršiti trgovina električnom energijom rekao je Radulović.

SOLARNA ELEKTRANA NA BRISKOJ GORI

Predstavnica EPCG, Velimirka Perišić, podsjetila je da Elektroprivreda namjerava da izgradi solarnu elektranu na lokalitetu Briska Gora, koja će biti naša najveća elektrana i jedna od najvećih tog tipa u Evropi. Konzorcijum koji čine EPCG, finski Fortum i Sterling end Vilson bio je prvorangirani na tenderu za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini na ovom lokalitetu.

– Elektrana će se realizovati u dvije faze. Prva faza će biti snage od 50 megavata (MW), a druga od 200 megavata. Vrijednost investicije je 200 miliona eura i za ovu elektranu je karakteristično što za nju neće biti podsticaja, nego će se proizvedena energija prodavati po tržišnoj cijeni, saopštila je Perišić.

Dodala je da je planirana godišnja proizvodnja ove elektrane oko 450 gigavat- sati.

EPCG PRAVI SOLARNU ELEKTRANU NA KROVU UPRAVNE ZGRADE

Predstavnik EPCG, Sreten Gojković, naveo je da će državna elektro-energetska kompanija izgraditi dvije male solarne elektrane za sopstvene potrebe u cilju smanjenja troškova.

Jedna elektrana će biti izgrađena na krovu upravne zgrade kompanije u Nikšiću, dok će druga biti izgrađena na parkingu iza nje. Ukupno planirana proizvodnja ovih elektrana biće 500 megavat-sati – kazao je Gojković.

Instalisana snaga elektrane na krovu biće 110 kilovata (kW), dok će solarna elektrana na parkingu biti instalisane snage od 212 kW.

CRNOGORSKA BERZA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Početak operativnog rada krajem godine

Berzanski tip tržišta koji se planira uvesti u Crnoj Gori omogućit će transparentni pregled tržišta i nove opcije za trgovinu. Osim transparentnosti, korisniku će se dati mogućnost da sam kreira svoj proizvod, time što će u početnoj fazi, osim standardnih proizvoda bazne i vršne energije, moći da kupuje satne profile koji njemu najviše odgovaraju

Mitar Vučković

Trgovina na Crnogorskoj berzi električne energije trebalo bi da počne krajem ove godine. Pregovori sa NORD POOL-om uspješno se privode kraju pa se očekuje da svi potrebni ugovori o strateškom partnerstvu sa tom norveškom kompanijom budu potpisani tokom drugog kvartala ove godine. Saradnja uključuje podršku za uspostavljanje procesa i procedura potrebnih za funkcionisanje nacionalnog dan-unaprijed tržišta u Crnoj Gori, povezivanje tržišta sa susjednim zemljama i procese kliringa i finansijskog poravnanja. Početku operativnog rada Berze, prethodiće testna faza.

PR i tehnička sekretarka Crnogorske berze električne energije, Dragana Radulović, navodi da se paralelno sa pregovorima radilo i na izmjeni zakonske regulative koja reguliše berzu kao novi energetski subjekat.

– Uskoro se očekuje izmjena Zakona o energetici, a u planu su i izmjene Zakona o PDV-u čime će se olakšati finansijske procedure trgovine na berzi, kaže Radulović.

Berzanski tip tržišta koji se planira uvesti u Crnoj Gori omogućit će transparentni pregled tržišta i nove opcije za trgovinu.

– Svako organizovano tržište ima svoju cijenu i jasno je određena

DRAGANA RADULOVIĆ

prosječna cijena energije na njemu i za koji vremenski period.

Ta cijena, za određeni proizvod, ista je za sve učesnike na tržištu, poznata je svim učesnicima i tijelima za nadzor tržišta kako bi sve teklo na konkurentan i nepristrasan način za sve. Osim transparentnosti, korisniku se daje mogućnost da sam kreira svoj proizvod, time što će u početnoj fazi

osim standardnih proizvoda bazne i vršne energije moći da kupuje satne profile koji njemu odgovaraju najviše. U kasnijoj fazi, plan je da se zajedno sa ostatkom evropskih tržišta krene na petnaestominutne profile, kao i na otvaranje tržišta unutar dnevne kupovine, koje bi dalo dodatne fleksibilne opcije svim igračima na tržištu da na taj način optimizuju svoju poziciju, najavljuje Radulović.

Osnivanje berze podstaciće razvoj konkurentnog, transparentnog i pouzdanog tržišta električne energije. Tržište će biti anonimno, niko neće znati s kim trguje pa tako neće moći ni da utiče na cijenu koja će, u svakom datom trenutku, biti realna. Izvještavanje o trgovanim količinama biće svakodnevno, a na berzi će energiju moći da nabave i postojeći snabdjevači i oni koji će se tek pojaviti u budućnosti, a kupovaće od satnih količina energije do godišnjih profila.

U Crnogorskoj berzi električne energije ističu da je, uzimajući u obzir uporednu praksu iz regiona, prije svega primjere CROPEX-a i SEEPEX-a, opravdano očekivati visok stepen interesovanja trgovaca i za crnogorsku berzu.

– Interesovanje za učešće na berzi postoji, naročito zbog činjenice da je podmorski kabl omogućio fizičko spajanje našeg tržišta sa evropskim, najviše od trgovaca koji su već prisutni u regionu. Međutim, postoji i zainteresovanost trgovaca koji do sada nikada nijesu radili sa ove strane Jadrana. U prilog tome govori i interesovanje koje iskazuju trgovci kompanija iz regiona, ali i iz čitave Evrope. Smatramo da će se početkom operativnog rada stvoriti suštinski uslovi za bolje i konkurentnije tržište u Crnoj Gori, ali je to samo početak, ističe Dragana Radulović.

Radulović kaže da bi se realizacijom planova koji se odnose na spajanje

KABL

Podmorski kabl iz perspektive Crnogorske berze električne energije, ne predstavlja samo fizičko energetske spajanje Crne Gore i Italije. Predstavlja, kako kaže Dragana Radulović, daleko više od toga, jer je italijansko tržište spojeno sa internim evropskim tržištem te spajanje Crne Gore sa njim zapravo predstavlja spajanje crnogorskog tržišta sa evropskim. Šta to zapravo znači? To predstavlja proširenje ponude i potražnje, odnosno izlazak crnogorskih ponuda na znatno veće tržište od lokalnog. Na taj način obezbjeđuje se cjenovni signal za energiju koja se bude trgovala u Crnoj Gori, a samim tim i neizmjereno veću mogućnost da ponude budu zatvorene negdje na tržištu Evrope.

tržišta sa Italijom napravio prvi korak ka spajanju tržišta sa evropskim.

– U toj situaciji može se reći da postoji apsolutno konkurentno tržište bez barijera za trgovinu u kompletnoj Evropi posredstvom nacionalne berze, a uređenje sistema je takvo da je cijena transparentna i dostupna svima na uvid. Još jednom treba napomenuti da je tržište električne energije Crne Gore malo i puna likvidnost berze očekuje se u povezivanju sa regionalnim tržištima, podsjeća PR nacionalne berze električne energije.

Upitana da prokomentariše zašto se ovoliko dugo čekalo da berzansko tržište električne energije u Crnoj Gori profunkcioniše, s obzirom na to da je Ugovor o osnivanju Crnogorske berze električne energije potpisan još sredinom 2017.godine, Radulović je podsjetila da je za početak operativnog rada berze, potrebno ispuniti i neke preduslove.

– Ovo se prvenstveno odnosi na zakonodavni okvir koji treba da definiše šta zapravo predstavlja berza električne energije te na taj način da se postavi osnov za dalje uređenje kroz set podzakonskih akata. Osim toga, neophodna je i tehnička implementacija, kao i implementacija sistema za finansijsko poravnanje, obračun PDV-a, uređenje nadzora kompletnog sistema, kao i postavljanje pravnog okvira za strateško partnerstvo sa potencijalnim partnerom. Svi ovi koraci se u našem slučaju rade tako da budu kompatibilni sa evropskim sistemima, kako bi se povezivanje našeg tržišta sa evropskim, posredstvom kabla sa Italijom, realizovalo što prije i samim tim otvorilo nove tržišne mogućnosti, sa istim uslovima za sve, objasnila je PR i tehnička sekretarka Crnogorske berze električne energije, Dragana Radulović.

RADULOVIĆ: Interesovanje za učešće na berzi postoji, naročito zbog činjenice da je podmorski kabl omogućio fizičko spajanje našeg tržišta sa evropskim, najviše od trgovaca koji su već prisutni u regionu. Međutim, postoji i zainteresovanost trgovaca koji do sada nikada nijesu radili sa ove strane Jadrana

EKSLUZIVNO: DR MILE DRAGIĆ, VLASNIK KOMPA NIJE SIGMA ENERGIJA

Morski talasi veliki izvor energije

Pored izuzetnih, a dobro poznatih potencijala koje izdašno nudi u okviru saobraćajnog sektora te turističkog i poljoprivrednog proizvoda, more ima još jedan, do sada, manje korišćen resurs – mogućnost energetske valorizacije morskih talasa. Sasvim običan boravak na moru, u trenucima rijetkog predaha, dr Mila Dragića, vlasnika kompanije Sigma energija, pretvorio se u projekat elektrane na morske talase, koju je Dragić konstruisao i u saradnji sa renomiranim partnerima izradio i već isprobao u moru kod Bara. O tome koliki energetski potencijal „kriju“ morski talasi u Jadranskom moru i koje su prednosti tog tipa elektrana u ovom broju našeg lista „Elektroprivreda“ ekskluzivno razgovaramo sa dr Milom Dragićem, konstruktorom i preduzetnikom, vlasnikom kompanije Sigma energija.

Mitar Vučković

Elektrane na morske talase su novina na našim prostorima. Kako ste došli na ideju da konstruišete i eksploatišete ovu vrstu energetskih objekata? Vi ste, inače, doktorirali na ovoj temi.

Na ideju za iskorišćenje energije talasa sam došao posmatrajući jednoga dana veliki teretni brod koji je bio usidren dok je bijesnila oluja i dok su ga talasi pokretali gore-dolje. Razmišljao sam kako bi ta ogromna energija mogla da se iskoristi na najefikasniji način. Ispred mene se našao veliki izazov i koristeći svoja znanja pokrenuo sam projekat o kome trenutno govorimo.

Ako bismo pokušali da uporedimo energije iz različitih izvora mogli bismo da uzmemo za primjer da je neki brod težak 100.000 tona i da se vertikalno pomjera metar u sekundi pod dejstvom talasa. Za takvo pomjeranje potrebna je snaga od 1 giga wata. Pojašnjenja radi, hidroelektrana sa najvećom instalisanom snagom na svijetu od 22.5 GW „Tri klisure“, jedna od najskupljih investicija u istoriji čovječanstva, mogla bi na taj način

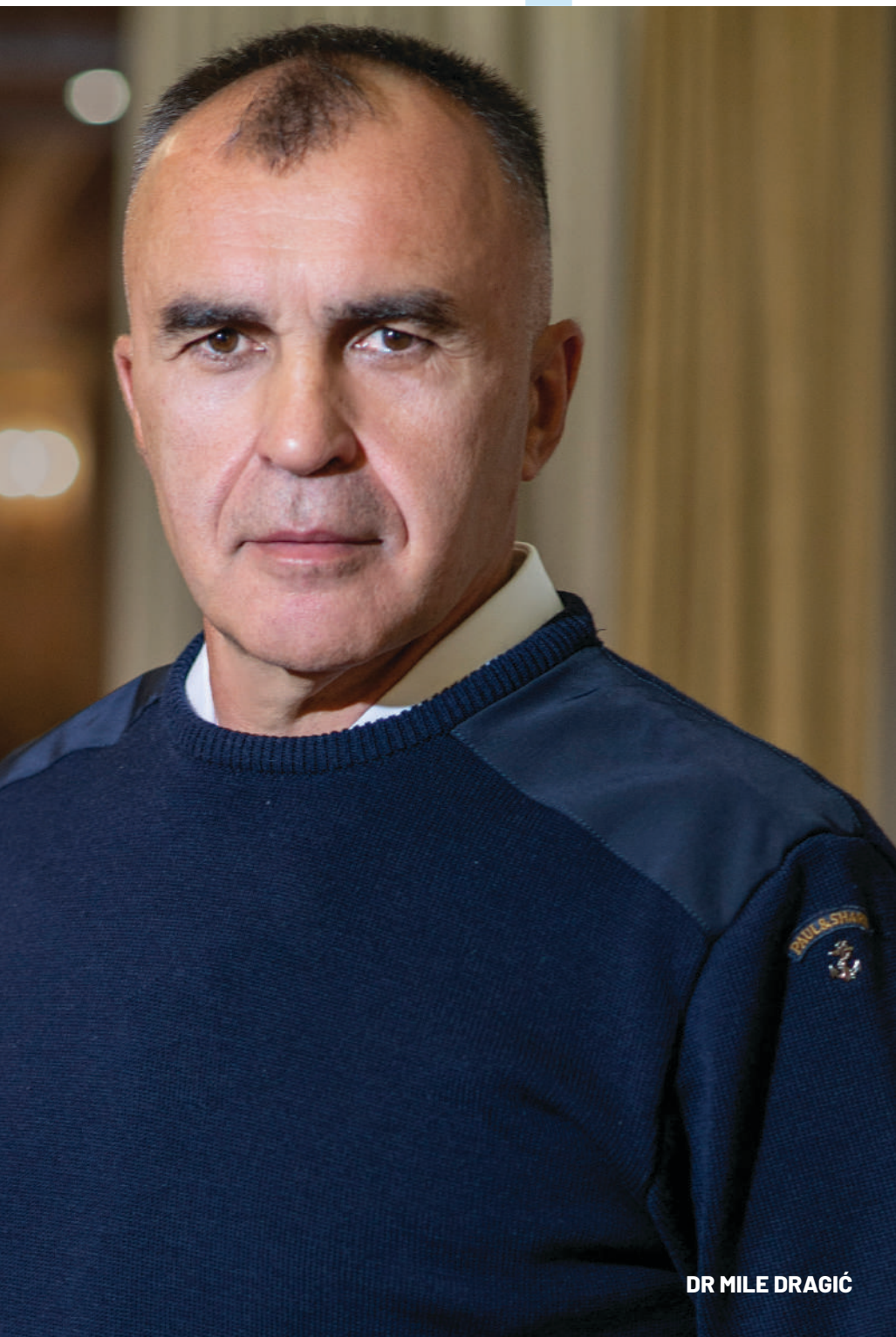
da pomjera samo 22 broda. Ako posmatramo slučajeve u kojima energija talasa pomjera takav brod snagom i više od jednog metra u sekundi dolazimo do zaključka da bi, pri radu u punom kapacitetu, najveća hidroelektrana na svijetu, zbog čije izgradnje je potopljeno 13 gradova i iseljeno više od milion ljudi, mogla da pomjera samo nekoliko brodova.

Koje su osnovne karakteristike elektrane na talase, koje su njihove prednosti i koliko ih je teško sinhronizovati na elektro mrežu, s obzirom na to da su locirani na otvorenom moru?

Postoji više vrsta uređaja za pretvaranje energije talasa u električnu energiju. Uređaj koji smo razvili, moj tim i ja, je tačkasti apsorber, što znači da je uređaj relativno mali u odnosu na talasnu dužinu odnosno ova tehnologija potencijalno obezbjeđuje veliku količinu energije u malom uređaju, u poređenju sa drugim tehnologijama. Energija talasa je najgušći oblik energije (u poređenju sa energijom vetra i solarnom energijom na primjer), konstantna je, što znači da

nema pauze u snabdevanju energijom i vrlo je predvidljiva. Električna energija koja se dobija pomoću našeg uređaja direktno se šalje u elektromrežu podvodnim kablom. U periodu manje potrošnje električne energije uređaj može elektrolizom vode da pravi vodonik koji je isto jedan oblik čiste energije. Vodonik se dalje skladišti i transportuje bez gubitaka.

DR MILE DRAGIĆ

Gdje nabavljate i izrađujete opremu i o kojem obimu ulaganja govorimo, ko su Vaši partneri?

Projekat je vrlo kompleksan i multidisciplinaran, zahtijeva mrežu partnera iz različitih oblasti industrije kao i saradnju sa Fakultetom tehničkih nauka u Novom Sadu i Mašinskim fakultetom u Beogradu.

Budući da projekat traje više od decenije razvili smo dobru saradnju sa mnogim firmama u Srbiji, kao što su ATB Sever koja nam pravi generator za slijedeći uređaj, zatim UNO LUX NS, Prosmart, Mikom i td. Uređaj se pravi u Srbiji, a dio opreme se nabavlja iz inostranstva (npr. senzori, podvodne kamere, uređaj za mjerenje visine talasa i td.).

Generalno gledano, kolika je očekivana godišnja proizvodnja jednog ovakvog objekta?

Očekivana godišnja proizvodnja energije zavisi od nekoliko faktora. Prvo, zavisi od lokacije, nije isto ako postavimo uređaj u Crnoj Gori gde je prosječna gustina energije oko 10 kW/m i u Škotskoj gde je prosječna gustina energije 5-6 puta veća. Drugo, zavisi od karakteristika uređaja kao što su instalisana snaga, efikasnost – koliki procenat apsorbirane energije talasa uređaj pretvori u električnu energiju, širina plovnog tijela. Ako uzmemo u obzir lokaciju sa većom gustinom energije, recimo 60 kW/m, procenat efikasnosti od 30 odsto i širinu bove 15 metara dobijemo očekivanu godišnju proizvodnju od oko 2.4 GWh i to samo za jedan postavljen uređaj. Treba napomenuti da se ova tehnologija globalno još razvija, što znači da vremenom ovaj broj može samo da raste. Komercijalizacija tehnologije će omogućiti serijsku proizvodnju uređaja i postavljanje čitavih farmi na okeane i mora.

Elektrane na talase svojstvene su za sjeverna mora, da li imate predstavu o tome sa kolikim energetske potencijalom raspolaže Jadransko more u tom smislu?

Prosečna gustina energije na Jadranu je dosta manja nego na okeanu, ali nije zanemarljiva. Uređaj koji smo razvili je modularan i prilagodljiv u odnosu na lokaciju, što znači da uređaj koji napravimo za okean možemo da skaliramo i postavimo na Jadran ili bilo gde drugo na svijetu. Efekat se povećava kada krene serijska proizvodnja i kada bude moguće snabdjeti obalu i čitava ostrva u Mediteranu čistom energijom iz farmi ovakvih uređaja.

U moru kod Bara imali ste probnu proizvodnju elektrane na talase instalisane snage 7 kW, kakvi su rezultati tog pilot projekta i ko Vam je pomogao u njegovoj realizaciji?

Može se reći da taj pilot projekat predstavlja prekretnicu u razvoju uređaja, jer smo dokazali efikasnost i izdržljivost u realnim uslovima, čime mali broj svjetskih projekata može da se pohvali. Prototip za Jadransko more je postavljen krajem decembra 2017. godine i oko godinu snabdijevao je crnogorsku mrežu strujom. Sistem je bio opremljen senzorima koji su mjerili preko 80 mehaničkih, električnih i drugih parametara. Uređaju je bio omogućen udaljeni pristup preko interneta, tako da je sistem mogao da se kontroliše sa bilo koje lokacije uz računar i internet konekciju. Uređaj je odolio najvećim Jadranskim olujama, u jednoj je visina talasa premašivala pet metara. Testnu lokaciju je posjetio najznačajniji svjetski centar za energiju talasa – European Marine Energy Centre (EMEC) koji je potvrdio efikasnost našeg uređaja od preko 20 odsto. Neprocjenjiva vrijednost projekta se ogleda u velikoj količini generisanih podataka koji su nam dali uvid u rad našeg sistema na otvorenom moru i opremili nas znanjem za dalju optimizaciju uređaja. Upravo na osnovu tih rezultata se konstruiše slijedeći uređaj koji je takođe predviđen za Jadransko more.

Ovaj projekat ne bi bio moguć bez podrške Lučke kapetanije Bar, Uprave pomorske sigurnosti Crne Gore.

Sigma energija je 2017. godine potpisala Ugovor sa Zavodom za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, sa ciljem dobijanja podataka o karakteristikama talasa

i morskih struja u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore za potrebe službenih navigacijskih karata i publikacija, kao i ispitivanja mogućnosti konvertovanja energije talasa u električnu energiju. Sigma energija je u obavezi da dostavlja Zavodu za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore obrađene podatke o talasima.

Koliko već dugo razvijate projekat i jeste li razmišljali da probate sa elektranom veće instalisane snage?

Sa početnim razmatranjima u vezi sa ovim projekat sam krenuo još 2000. godine, sa materijalizacijom ideje 2006. godine, dok je prvi model

urađen i testiran tokom 2007. godine. U toku je konstrukcija uređaja snage 3 MW koji je predviđen za okean.

Kakva su iskustva sličnih elektrana u svijetu?

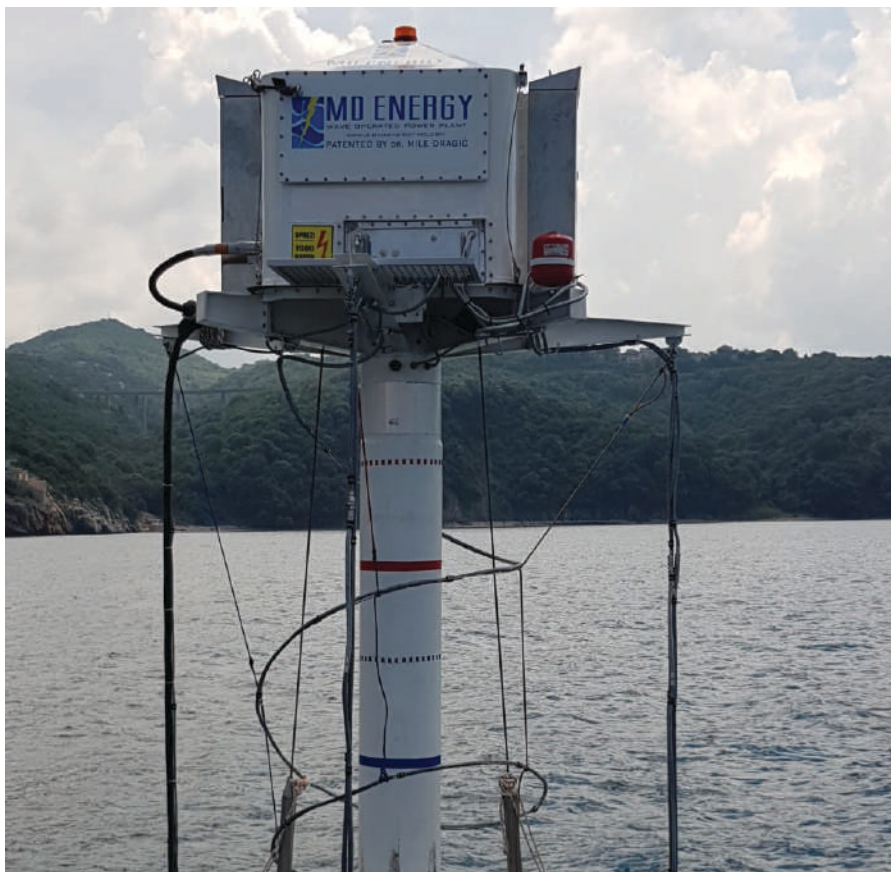
U svijetu je aktivno više od 200 ovakvih projekata koji su u fazama testiranja ili demonstracije. Najveći izazov u ovoj industriji je postići izdržljivost u surovim okeanskim uslovima, zato se uglavnom kreće sa testiranjem manjih prototipa u bazenima sa kontrolisanim uslovima. Do sada na svijetu nije napravljen uređaj koji je efikasan, otporan na surove uslove i ekonomski isplativ. Mi smo uspješnim projektom na Jadranskom moru demonstrirali

efikasnost i izdržljivost uređaja, a uz pomoć podsticajnih otkupnih cijena električne energije (fid-in tarife) koje smatram da vlade država moraju da uvedu (kao što je bio slučaj sa elektranama na vjetar) uređaj bi bio i ekonomski isplativ.

Koliko je u Crnoj Gori pogodan poslovni ambijent za razvoj ove vrste projekata i da li nailazite na podršku i razumijevanje relevantnih institucija? Koliko su u Evropskoj uniji raspoloženi da podrže projekte elektrana na morske talase?

Crna Gora kao sigurna, ekonomski održiva i stabilna država, stvorila je sve preduslove za povoljan poslovni ambijent i na taj način je u ovoj konkretnoj situaciji, omogućila da se u vrlo kratkom roku dobiju sve potrebne saglasnosti, neophodne za realizaciji ovog projekta.

Evropska unija ima program za finansiranje projekata proizvodnje čiste energije na koje redovno apliciramo. U februaru prošle godine smo dobili sertifikat od Evropske komisije, Seal of Excellence –

priznanje za projekat od visokog kvaliteta i preporuku za investiranje, na osnovu koga smo obezbijedili finansiranje od 1,7 miliona eura od slovenačke vlade i Evropske unije. Smatram da je ovo samo početak i da imamo kvalitet da privučemo i zainteresujemo investitore da zajednički značajno povećamo

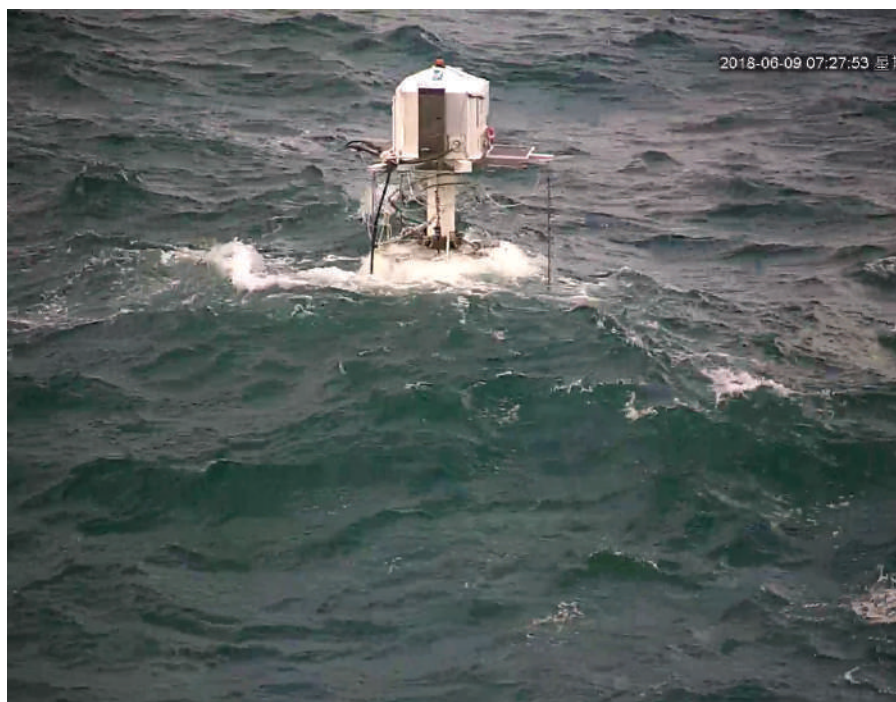
učešće proizvedene čiste energije u svijetu.

Kakvi su Vaši planovi za budućnost?

Trenutno smo u finalnoj fazi razvoja uređaja od 30 kW za Jadransko more koji treba da postavimo za nekoliko mjeseci. U ovom projektu ćemo testirati nova optimizovana rješenja za pojedine djelove uređaja. U isto vrijeme radimo na komercijalnom uređaju od 3 MW koji je predviđen za okean.

“

DRAGIĆ: Crna Gora kao sigurna, ekonomski održiva i stabilna država, stvorila je sve preduslove za povoljan poslovni ambijent i na taj način je, u ovoj konkretnoj situaciji, omogućila da se u vrlo kratkom roku dobiju sve potrebne saglasnosti, neophodne za realizaciju ovog projekta

Dome moj

Birajte sigurnost.
Jednostavno.

- Brzo i jednostavno zaključivanje osiguranja
- Efikasno rješavanje šteta
- Najšira pokrića uz povoljne uslove na jednoj polisi

Sve će biti u redu

lovćen

lo.co.me

ZLATNI TIM ENERGIJA KOJA POKREĆE

Podgoričaninu glavna nagrada

Eleonora Albijanić

U poslovnoj zgradi Elektroprivrede Crne Gore u Nikšiću, 20 februara, sa početkom u 11h, u skladu sa Pravilima nagradne igre, organizovano je izvlačenje dobitnika nagradne igre ZLATNI TIM ENERGIJA KOJA POKREĆE.

Nagradna igra ZLATNI TIM ENERGIJA KOJA POKREĆE počela je 9. januara i trajala do 31. januara, a organizovana je za članove ZLATNOG TIMA, odnosno sva domaćinstva koja su 31. januara imala stanje duga 0 eura.

Glavnu nagradu u nagradnoj igri Elektroprivrede Crne Gore, automobil OPEL ASTRA ENJOY, dobio je Marko Asanović iz Podgorice.

Asanović, kome je ključeve uručio Marko Burić, rukovodilac Korisničkog centra EPCG, kazao da je bio veoma srećan i iznenađen kad je saznao da je dobitnik glavne nagrade nagradne igre EPCG.

MARKO ASANOVIĆ, DOBITNIK GLAVNE NAGRADE

„Svi smo bili iznenađeni i porodica i prijatelji kad smo saznali, jer to nismo očekivali. Nismo ni pretpostavljali da može da se desi. Više godina sam član ZLATNOG TIMA. Zahvaljujem se EPCG i pozivam sve građane da redovno izmiruju račune za struju, jer na taj način može i da se dobije vrijedna nagrada“, rekao je Asanović.

Pored glavne nagrade, dodijeljeno je i sedam telefona Samsung S10 i sedam tableta Apple iPad a dobitnici su iz Herceg Novog,

Podgorice, Kotora, Cetinja, Bara, Budve, Nikšića i Berana..

Svi članovi Zlatnog tima koji su ujedno i korisnici servisa “Elektronski račun”, bili su u posebnoj bazi za izvlačenje dobitnika 10 električnih trotineta Xiaomi.

Ovo popularno prevozno sredstvo dobila su domaćinstva iz Podgorice, Kotora, Budve, Tivta, Herceg Novog. U bazi za izvlačenje dobitnika našlo se 202.050 domaćinstava, članova Zlatnog tima.

Dobitnici 10 električnih trotineta izvlačili su se iz baze u kojoj su članovi Zlatnog tima koji koriste servis "Elektronski račun", kojih je bilo 20.155.

Proces izvlačenja nadgledala je komisija u sastavu Marko Burić, predsjednik, Jelena Čeranić, član i Eleonora Albijanić, član.

Rukovodilac Korisničkog centra EPCG, Marko Burić, čestitao je svim dobitnicima vrijednih nagrada.

„Pokrenuli smo zlatnu energiju, a posebno me raduje činjenica što konstantno, u dužem vremenskom periodu, u bazi imamo oko 55 odsto potrošača koji su redovne platiše. Sva domaćinstva, članovi ZLATNOG TIMA ostvaruju i popust od 13 odsto

na vrijednost obračunate aktivne energije na računima za utrošenu električnu energiju“, istakao je Burić. U nastavku pogledajte izjave dobitnika vrijednih nagrada.

Nekome su nagradu "prizvali" unuci, nekome sin, nekome je ovo prva nagrada u životu, ali svi su iskazali zadovoljstvo i zahvalnost.

Etem Osmanović iz Podgorice, dobitnik tableta Apple iPad kaže da nije očekivao nagradu: 'Ja iskreno nijesam uopšte očekivao, ali su unučad bila ubijedena da ćemo osvojiti neku nagradu. Stalno su nas opominjala da platimo račun na vrijeme da ne bi slučajno ostali bez Zlatnog tima. Sve pohvale za EPCG, uvjerali smo se da na pravedan način organizuje nagradne igre.

Ni Podgoričanin Šaćir Metjahić, dobitnik telefona SAMSUNG S 10, nije krio zadovoljstvo: "Ni sada ne vjerujem da sam dobitnik, jer je bilo zaista mnogo učesnika. Imao sam puno sreće kada ste mene izvukli od 202.050 domaćinstava. Moja je poruka da bi trebalo svi redovno da plaćaju račune i da na taj način budemo svi odgovorni. Još jednom hvala EPCG."

Željko Maraš dobitnik električnog trotineta smatra da su nagrade jedan od benefita koji treba pružati redovnim platišama. Rekao je da se nagradi posebno obradovao njegov sin, koji mu je nedavno rekao da mu je dosadilo da ide automobilom, da su velike gužve i da želi da kupi trotinet.

INFORMACIJE, PODACI I PLAĆANJE RAČUNA BEZ PROVIZIJE PUTEM MOBILNE APLIKACIJE EPCG.

Besplatna aplikacija za Android
i iOS sisteme.

**JEDNOSTAVNO.
BRZO.
BEZBJEDNO.**

Raško Pejović iz Nikšića i Ljubiša Živković iz Herceg Novog svoje nagrade pokloniće unucima. Ljubiša je dobio telefon SAMSUNG S 10 a Raško tablet Apple Ipad. Raško Pejović je naglasio da je nagradom zadovoljan, da je redovan platiša i član ZLATNOG TIMA od njegovog nastajanja. Naglasio je i da pripada "staroj gardi" koja čim dobije mjesečna primanja, plati prvo račune.

"Ove nagradne igre su odlična ideja i pravi način da nagradite nas koji redovno plaćamo račune" kazao je Vasko Stojiljkov iz Herceg Novog, dobitnik električnog trotineta.

Radosav Vešović iz Berana, dobitnik tableta: "Zadovoljan sam svojom nagradom, imam jako pozitivno mišljenje o nagradnim igrama koje organizuje EPCG. Naravno, nastaviću da budem član Zlatnog tima."

Dobitnica električnog trotineta, Jovanka Đukanović iz Herceg Novog: "Vrlo sam iznenađena, sa svoje 72 godine prvi put sam nešto osvojila. Neka bude što više nagrada, očekujem sljedeći put da osvojim automobil."

Dragoslav Bujanja iz Herceg Novog je rekao da je presrećan jer mu je to prvi put u životu da je dobio nagradu. Mišljenja je da su nagradne igre odlične i da bi trebalo da ih bude čak i više.

Milica Knežević nova izvršna direktorica RAE

Odbor Regulatorne agencije za energetiku (RAE), na prijedlog Vlade Crne Gore, izabrao je Milicu Knežević za izvršnu direktoricu te agencije. Kneževićeva je do sada bila rukovoditeljka Službe za energetske-tehničke poslove regulacije u Regulatornoj agenciji za energetiku. Magistarka je elektroenergetike.

Predsjednik EBRD: Crnoj Gori 70 miliona, šansa u zelenoj energiji

Šansa za budući razvoj Crne Gore je zelena ekonomija, koja podrazumijeva izbacivanje uglja iz upotrebe, kazao je za Dnevnik TVCG predsjednik Evropske banke za obnovu i razvoj, Suma Čakrabarti.

Kaže i da će Evropska banka pomoći transformaciju Elektroprivrede CG u modernu kompaniju. Takođe, kreditiraće žene u biznisu sa četiri miliona eura, kroz Ugovor sa dvije crnogorske banke, a ugovor sa jednom od njih potpisan je nedavno.

Najmanje 70 miliona eura Evropska banka za obnovu i razvoj opredijelila je za crnogorske projekte u 2020.

godini. Uz dosadašnjih 578 to je najveće ulaganje po glavi stanovnika u državama gdje posluje.

Prvi čovjek EBRD, otkriva šta, pored putne infrastrukture, prema procjeni njihovih eksperata, Crnoj Gori treba za dalji ekonomski rast.

„Zelena ekonomija, to znači stvaranje jedne nove generacije energije. Međutim, to nije moguće dok se iz upotrebe ne izbaci uglj, a mi ćemo pomoći transformaciju EPCG.

Ulaganja u Crnu Goru smo povećali, u odnosu na prošlu godinu, sa 40 na više od 70 miliona.

Zbog izborne godine proces će ići sporije, ali bez obzira na sve, nadamo se novim mogućnostima za saradnju“, naveo je Čakrabarti, za TVCG.

Globalna banka sa evropskim srcem, kako drugačije zovu Evropsku banku za obnovu i razvoj, u region Zapadnog Balkana do sada je investirala 13 milijardi eura.

Vlada usvojila Informaciju o aktivnostima na realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije TE „Pljevlja“

GOV.ME / B. Čupić

Vlada Crne Gore usvojila je Informaciju o aktivnostima na realizaciji projekta termoelektrarnog kompleksa u Pljevljima. Projekat obuhvata izgradnju sistema za odsumporavanje, denitrifikaciju, unaprijeđenje rada elektrofilterskog postrojenja, izgradnju sistema za tretman otpadnih voda i rekonstrukciju unutrašnjeg sistema transporta pepela i šljake, a predviđeno je da sama TE „Pljevlja“ bude toplotni izvor za grijanje Pljevalja.

Kako ističu u Vladi, na osnovu javnog poziva za izbor izvođača radova za

ekološku rekonstrukciju postojećeg bloka TE, kao prvorangirani izabran je konzorcijum u sastavu DEC INTERNATIONAL - BEMAX - BB SOLAR - PERMONTE. Vodeći član konzorcijuma je firma Dong Fang iz Kine, a vrijednost izabrane ponude iznosi 54.427.700 eura, sa PDV-om.

Naglašeno je da je projektant izradio tehničku dokumentaciju koja se sada nalazi kod revidenta. Elaborat o uticaju na životnu sredinu, koji je sastavni dio Idejnog projekta, urađen je i usaglašen se Agencijom za zaštitu životne sredine. Revidovani

Idejni projekat zajedno sa Elaboratom o uticaju na životnu sredinu uslov je za dobijanje građevinske dozvole. Sa izabranim izvođačem radova očekuje se uskoro potpisivanje Ugovora o Izvođenju ekološke rekonstrukcije, što je uslov za početak radova na realizaciji Projekta.

Poslije potpisivanja Ugovora počinje da teče rok od 39 mjeseci za završetak svih potrebnih poslova, počev od izrade Glavnog projekta do predaje postrojenja u probni rad sa garantnim rokom od 24 mjeseca.

Razmatra se uvođenje takse na emisije ugljenika na Zapadnom Balkanu

Članice Energetske zajednice (EZ) proteklih godina su preuzimale ključne pravne tekovine Evropske unije u energetici ali je Unija u posljednje dvije godine intenzivirala politiku dekarbonizacije, a ugovorne strane Energetske zajednice nijesu uhvatile korak, ocijenio je direktor Sekretarijata EZ Janez Kopač i upozorio na moguće uvođenje takse na ugljen-dioksid članicama EZ.

Analiza EZ-a je pokazala da ugalj dobija značajne subvencije koje narušavaju tržište, obrasce potrošnje i dugoročnu održivost energetskih

(energetskiportal.rs)

sistema na Zapadnom Balkanu koji svi, osim albanskog, u velikoj mjeri zavise od uglja.

Direktne subvencije dostigle su više od pola milijarde evra u periodu od 2015. do 2017. i, što je po Kopačevim riječima još gore, po jedinici instalisane snage su znatno veće nego za energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora.

Dosad je Crna Gora jedina uspostavila cijenu za emisije CO₂ – 24 evra po toni.

Kopač je ocijenio i da trenutna kriza izazvana bolešću KOVID-19, koja je smanjila cijene emisija CO₂ na tržištu EU, pruža priliku za uvođenje sličnih shema u zemljama EZ.

EPS modernizuje 7 malih HE

U vlasništvu Javnog preduzeća „Elektroprivreda Srbije“ (JP EPS) nalaze se male hidroelektrane, čije su pouzdanost i proizvodnja usled starosti i dugotrajne eksploatacije

dosta umanjene, navodi se u javnom pozivu za rekonstrukciju i modernizaciju pojedinih ovakvih elektroenergetskih postrojenja izgrađenih u periodu od 1903. do

1953. godine. Time će se povećati godišnja proizvodnja električne energije, kao i produžiti proizvodni ciklus za narednih 40 godina. (energetskiportal.rs)

Donijeta odluka o naknadi za proizvodnju električne energije iz OIE u BiH

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na hitnoj, telefonski održanoj sjednici donijela Odluku o utvrđivanju jediničnog iznosa naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije (OIEiEK) za drugi i treći kvartal 2020. godine, u visini od 0,002555 KM/kWh, bez obračunatog PDV-a.

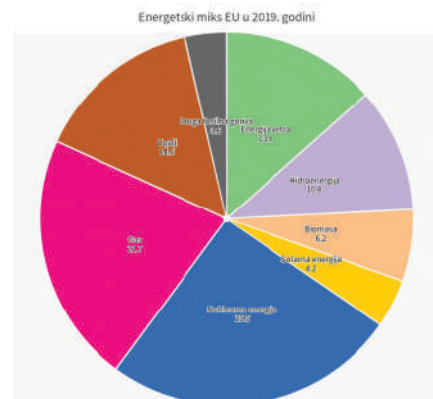
Ovu naknadu plaćaju svi krajnji kupci električne energije u Federaciji BiH i ona je iskazana kao posebna stavka na računima za električnu energiju. Federalna vlada je utvrdila koeficijent 1,00 (jedan) za obračun i isplatu mjesečne novčane egzistencijalne naknade demobilisanim braniocima i članovima njihovih porodica za period januar – mart (prvi kvartal) 2020. godine. (energetskiportal.rs)

Prvi put u EU, vjetar i sunce obezbijedili više struje nego uglj u 2019.

Jedno od najvažnijih saznanja udružene grupe stručnjaka jeste da je tokom 2019. godine sektor proizvodnje električne energije „ispustio“ 12 odsto manje ugljen-dioksida u odnosu na godinu ranije, a sve zahvaljujući povećanoj upotrebi obnovljivih izvora. Udio čiste energije u Evropskoj uniji je skočio na 34,6 odsto, te je tako postavljen novi rekord na nivou ove zajednice zemalja. U poređenju sa 2018. godinom, to je rast od 1,8 odsto.

Snabdijevanje strujom iz uglja se smanjilo za 24 odsto, odnosno za oko 150 TWh, a pozitivni trend je u velikoj mjeri izazvan poskupljenjem tone proizvedenog ugljen-dioksida na 25 eura.

Količina električne energije porijeklom iz vjetra i sunca premašila je količinu električne energije iz uglja za 100 TWh. Vjetrenjače su isporučile 14 odsto više struje zbog povoljnih

vremenskih uslova, a snaga solarnih instalacija je porasla za 7 odsto. Sve članice Evropske unije su učestvovala u ozelenjavanju energetskog miksa, sem Češke. Ukupna potrošnja električne energije je takođe bila niža – i to za 56 TWh i iznosila je 3222 TWh. Objašnjenje leži u toplijoj zimi na evropskom kontinentu. (energetskiportal.rs)

Koronavirus utiče i na Sunce!

Već odmah na početku izbijanja pandemije koronavirusa u Kini krajem 2019. godine, došlo je do velikog poremećaja u proizvodnji solarne opreme.

Tako su već u prvom tromjesečju 2020. godine isporuke fotonaponskih ćelija i modula iz Kine značajno smanjene zbog smanjenja broja raspoloživih radnika, prekida opskrbe ključnim sirovinama za proizvodnju, a zatim i zbog otežanih puteva isporuke gotovih proizvoda. Ipak, očekuje se da će već do kraja drugog tromjesečja 2020. godine kineska proizvodnja solarne opreme dostignuti svoje prijašnje potencijale. Očekuje se takođe da će se sa svim solarnim projektima u

svijetu, nastaviti tek u drugoj polovini 2020. godine.

U skladu s tim, za 2020. očekuje se da će novoinstalisana snaga sunčanih elektrana dostignuti 105 GW, što će značiti pad za 16% u odnosu na 2019. godinu. Najviše pogođena područja svijeta pri tome će biti Evropa, Indija i ostatak Azije. S druge strane, za Kinu se predviđa veliki oporavak potražnje za solarnom energijom, koja bi mogla dostići i 45 GW. (energetika-net.com)

“Norveška zaustavlja pojedine projekte u oblasti OIE”

Norveška energetska kompanija Statkraft zaustavila je ostvarenje dva projekta hidroelektrana i jednog projekta vjetroelektrane u svijetu zbog pandemije koronavirusa. Riječ je o radovima na HE Tidong snage 100

MW u Indiji, HE Los Lagos snage 52 MW u Čileu i VE Windy Rig snage 43 MW u Velikoj Britaniji. S druge strane, Statkraft nastavlja s radovima na HE Moglice snage 184 MW u Albaniji. Naime, svi građevinski radovi su

završeni i u toku su zadnje faze prije puštanja u pogon. Isto tako, nastavlja se izgradnja VE Fosen Vind u Norveškoj, jedne od najvećih evropskih kopnenih vjetroelektrana.

Bogati emirat gradi podzemno skladište gasa

Naftna kompanija SNOC, u vlasništvu Emirata Sharjah koji čini UAE, pobijedila je na konkursu za izgradnju podzemnog skladišta gasa Moveyeid. Vrijednost projekta iznosi 40 mil. dolara, a radove će izvesti Petrofac Facilities Management International. Riječ je o drugom postrojenju tog tipa na području UAE-a, nakon onog u Dubaiju. Realizacijom projekta, omogućit će se skladištenje viška iz proizvodnje gasa, kako bi se zadovoljila domaća potrošnja u drugim razdobljima godine. (energetika-net.com)

Kako je najveća svjetska hidroelektrana usporila rotaciju Zemlje?

Brana „Tri klanca“ ili „Tri klisure“ se nalazi u Narodnoj Republici Kini i hidroelektrana je sa branom na rijeci Jangcejang, koja je zbog dužine od veće od 6.000 kilometara, treća najduža rijeka na svijetu.

„Tri klanca“ je hidroelektrana sa najvećom instalisanom snagom na svijetu. Svaka od 32 turbine ima kapacitet od 700 MW, te kombinovano daju snagu od 22,5 GW. Ta snaga, prema riječima stručnjaka, odgovara

snazi oko 15 nuklearnih reaktora. Čisto poređenja radi, hidroenergetski kompleksni sistem kao što je Đerdap ima 6 hidroagregata snage po 190 MW.

Za izgradnju ove hidroelektrane iseljeno je više od milion ljudi i potopljeno oko 150 manjih gradova i više od 1.500 sela. Pored toga, zbog promjena toka vode tj. stvaranja ogromnog rezervoara i dizanja velike količine vode na maksimalnih 175

metara iznad nivoa mora, ova brana je, prema podacima Američke agencije za istraživanje svemira (NASA), usporila rotaciju Zemlje i produžila prosječni dan za 0,006 mikrosekundi. Hidroelektrana je proizvela je u 2014. ukupno 98,8 milijardi kWh električne energije, premašivši tako svjetski rekord brazilske hidroelektrane „Itaipu“, koja je tokom 2013. godine proizvela ukupno 98,6 milijardi kWh električne energije. (energetskiportal.rs)

GORAN ŠEPA-GALE, FRONTMEN "KERBERA" ZA NAŠ LIST:

Publici dajemo čitav naš RNR svijet!

Goran Šepa Gale, jugoslovenski i srpski rok muzičar, pjevač i osnivač hard rok grupe Kerber, jedan je od one plejade muzičara koje smo, bar mi stariji, voljeli; tu energiju koju su davali na koncertima, riječi njihovih pjesama koje su uvijek bile smislene, koje su „dirale nerv“ i slale poruku. Kerber je bila i najbolja priča prošlogodišnjeg Lake festa, na kojoj su muzičari nikšićkoj publici poklonili svoju novu pjesmu

Tatjana Knežević Perišić

Kao što im i sam naziv grupe govori, Kerber je biće iz grčke mitologije, troglavi pas sa zmijskim repom koji čuva ulaz u podzemni svijet; tako i Gale ljubomorno čuva svoj posebni svijet muzike, koju svira, njeguje, promoviše, ali i tu, nazovimo je, filozofiju rock and roll-a:

–RNR nudi slobodu, nudi emocije i jaku muziku...s druge strane, decenijama nam se nude jeftini stihovi, keš, silikoni... ne želim to da gledam, ne želim da u tom učestvujem! To zovu demokratijom koju danas živimo, što za mene nije.. to je njena vulgarizacija, ne suština, kaže Gale.

Slaže se sa konstatacijom da je nekad rok bio opšta ponuda, mnogo bolja nego što je današnja ponuda muzike, ali i načina života:

–Gledajte; ljudi slušaju različite vrste muzike, i zabavnu i narodnu i onu koja bi išla pod opis "svakakve" jer se ne zna šta je, pa ipak dodju kod nas, da čuju šta pjevamo. I sa željom da razumiju to što mi pjevamo, I to je OK. Pa i ne trebaju svi da dođu, jer RNR nije za svakoga, niti je ikad bio.

O GRUPI KERBER

Kerber je jugoslovenska i srpska hard rok grupa, osnovana u Nišu 1981. godine. Članovi benda su: Goran Šepa, Tomislav Nikolić, Branislav Božinović, Josip Hartl i Zoran Madić.

Na vrata jugoslovenske rok scene grupa je ušla 1983. godine pobjedom na čuvenom Omladinskom festivalu u Subotici. Prve koncerte grupa je održala u niškim klubovima, a često je bila i predgrupa Galije. Prvi album „Nebo je malo za sve“ je snimila polovinom 1982. godine. Njihovi koncerti u to vrijeme su bili karakteristični po Sosi, koji je svirao gitaru u obliku sjekire, a na bini je gutao i bljuvao vatru. Na koncertu u Novom Sadu je zadobio opekotine drugog stepena, ali je ipak završio koncert. Nekoliko narednih koncerata je nastupao sa zavojima i maskom pa je prestao da izvodi ove atrakcije. Svoje učešće grupa je imala i na YU rok misiji održanoj na stadionu Crvene zvezde u Beogradu. Kao predgrupa su početkom osamdesetih svirali na koncertima grupa Nightwing i Uriah Heep u Jugoslaviji. Najintenzivnije su nastupali tokom 1987. godine, kada su održali više od 200 koncerata u zemlji. Izdali su šest studijskih albuma: Nebo je malo za sve, Ratne igre, Seobe, Ljudi i bogovi, Peta strana sveta i Zapis, kao I dva koncertna albuma: 121288 i Unplugged, kompilacije: Antologija 1983 – 1998 I (Take It Or Leave It) i Antologija 1983 – 1998 II (Take It Or Leave It) I boks set: Sabrana dela.

FOTO: Marko Ristić

Neki mladi će doživjeti našu muziku na pravi način, ali nikad neće imati sreću koju smo mi, kao mladi imali, da stave ranac na leđa i put pod noge! RNR je tada bila priča cijela, koja nije imala granice... Ove današnje generacije nemaju ni tu potrebnu dozu kritike da bi, kao mi, tražili slobodu, kroz muziku, putovanja, druženja, cijelim životom.

Ipak, mlade generacije imaju pravo da čuju nešto dobro, što smo i mi slušali, a svjedoci smo da znaju odlično sve riječi pjesama "stare garde"!

-Slažem se. To su sve ljudi koji imaju svoje izbore. Mi im nudimo RNR i neki "paralelni svijet", odnosno mogućnost da čuju neku našu muziku i neki način života koji se trudimo da živimo. Grupa Kerber, ako ne nudi tu vrstu energije, pitaće se što će nam taj Kerber! Međutim, gdje god da sviramo ti ljudi su tu, s nama, znači da im trebamo jer im pružamo tu vrstu energije koju traže - i to je sjajno!

Da li Nikšić, uprkos svim agresivnim muzičkim izrazima, u kojima živimo 15-tak godina, ipak ima tog rokerskog, slobodnog u sebi?

-Apsolutno! Nikšić je po mnogo čemu poseban grad. Vidite, sam Lake fest, koji generalno njeguje tu vrstu muzike, živi već deceniju tim duhom. I ako vi imate tolike hiljade mladih, koji svake godine dolaze, raduju se, pjevaju s nama, sigurno među njima postoje ti momci koji će sutra sami svirati muziku koju i mi sviramo, tako da ste vi, u stvari, "odradili posao". Nikšić je pravi festivalski grad, za razliku od nekih drugih koji, takođe, imaju festivale koji, međutim, nijesu "zaživjeli", kao što je slučaj sa ovim vašim. Za Lake fest svi znaju i to je sjajno! Dolazio sam ja u Nikšić i ranije, prije 10-15 godina, i mogu vam reći da vaš grad raste, ne posustaje...tako i Lake fest s njim. Kerber je grupa koja izuzetno poštuje satnicu; vjerovali ili ne, na prošlogodišnjem festivalu imali smo organizovan

svaki minut! A to je za poštovanje. Pitaju me kolege: O čem se tu radi, šta ima Lake, šta ima Nikšić? Ja im, puna srca, kažem: ovdje narod uživa, slobodan je, publika je edukovana, u Nikšiću živi rokenrol!

Kerber je nikšićkoj publici poklonio premijerno novu pjesmu. Krčka li se taj dugoočekivani album?

-Kuva se on odavno, krčka ali znate šta se desi: mi publici svojoj poklonimo novu pjesmu, pa odemo u drugi grad, sviramo, kad oni znaju i tu pjesmu napamet! I onda ona nije više nova...Imamo pjesama, radimo, vidjećemo...voljeli bi da tu priču oko novog albuma privedemo kraju.

Dotle, živimo svoj život, a upravo je RNR taj život!

O ROKENROLU

Muzika, pogotovo rokenrol je u stvari izmišljen da spaja ljude... Rođen sam slobodan, roker sam, a računam da je rokenrol sloboda... Ako je nešto dobro, a RNR je dobar, to je savršeno, to je uhvaćen trenutak i to nikad nećeš ponoviti u životu... Žive svirke su stvarno posebna energija, publika te toliko podigne, toliko ti da neke nove energije da su to neponovljive stvari... Nikšić je jedan od takvih gradova. Tamo smo uvijek puni energije, i kad se popnemo na binu i kad siđemo sa nje. To je zaista jedna izvanredna priča...

Trebinje – grad starina i srdačnih ljudi (II dio)

U pojedine gradove odemo zbog obaveza, nijednog trenutka ne vjerujući da će se taj odlazak pretvoriti u turističko putovanje. Takva putovanja su najljepša, ispune čovjeka, uvijek dobije više od očekivanog. Dobio sam i ja, šetajući korak po korak Dučićevim gradom, prolazeći kroz Gradski park u kojem je pjesnik pronalazio mir i stvarao poeziju; prolazeći pored drvoreda platana koji su mamili da se u njihovoj hladovini sjedne i osvježi; zastajući pored svakog objekta kroz Stari grad Kastel opasan bedemima iz vladavine Otomanske imperije; uživajući stazom koja vodi do Perovića (Arslanagića) mosta, jedan od najljepših mostova Bosne i Hercegovine; penjući se na brdo Crkvinu na kojem je Hercegovačka Gračanica, sa koje se pruža najljepši pogled na grad Sunca.

Andrija Kasom

Ostavljajući za sobom Stari grad Kastel, u kojem su mnogi ostavljali svoj trag, uputio sam se mostom Ive Andrića na drugu stranu Trebišnjice. Obale Trebišnjice spaja nekoliko mostova: Perovića (Arslanagića) most, tu je i Kameni most, most Ive Andrića i Rimski most –Vučija. Trebinje krasi Trebišnjica, najljepšim dijelom protiče kroz sami centar grada. Nekada najveća ponornica Evrope duga je 98 kilometara. Svojom čistoćom i ribljim bogatstvom, predstavlja pravi raj kako za sportske i rekreativne ribolovce, za ljubitelje kajaka i kanua, tako i za brojne kupače. Svim zaljubljenicima prirode rijeka nesebično nudi uživanje u brojnim izletištim koja se nalaze uz samu obalu rijeke. Jedno od njih je Studenac, koji se nalazi u neposrednoj blizini centra grada i u restoranu istog imena možete pojesti pastrmku, koju će pred vama izvaditi iz rijeke. Preporučujem ovo mjesto i restoran, kad vas put nanese u Trebinje. Postoje i druga izletišta Lastva, Jazina... Udaljena su oko 20 kilometara od grada. Njih ću posjetiti neki drugi put.

Uputio sam se ka Perovića (Arslanagića) mostu, oduvijek mi je privlačio pažnju, no i pored želje da prođem njime, uvijek mi je falilo vremena. Most je veličanstven, sagrađen u drugoj polovini XVI vijeka. Sagrađio ga je Mehmed-paša Sokolović 1574. godine.

Danas je jedan od nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine. Imao sam mogućnost da biram kako ću do njega, da li pješaka prelijepo urađenom stazom pored obale ili autom. Dan je žurio svom smiraju, odlučujem se za auto. Nakon par minuta bio sam ispred njega. Kada sam mu krenuo mislio sam da je razdaljina mnogo duža, osjetio sam žal što nijesam krenuo pješaka, stazom su mnogi šetali, vozili bicikla, džogirali... Pravo mjesto za užitek pored mirne Trebišnjice, koja većim dijelom dana daje prelijepe refleksije svega što je okružuje.

Zakoračivši kamenim pločama mosta, morao sam preći sa jedne na drugu stranu, stvarao sam u mašti

slike koje sam vidio na pojedinim dokumentovanim fotografijama u Turističkom Info centru. Stojeći na sredini mosta, bio sam u tim davno prošlim vremenima, ljude i djecu koji su prolazili njime, vidio sam u nošnjama iz tog vremena. Mašta mi se rasplamsala, mašta je čudo, sa njom možemo biti đe god i kad god poželimo.

Trebalo je krenuti dalje, vremena sam imao za obilazak još jedne lokacije. Odlučujem da posjetim manastir Hercegovačku Gračanicu koji se nalazi na brdu Crkvina iznad Trebinja. Razmišljajući dok sam prilazio vozilu da li da se vratim nazad ili krenem naprijed, priupitao sam prvog prolaznika kako da idem do njega.

Mladić izuzetno ljubazan u šali mi je kazao: „Nema nazad, ide se samo naprijed“. Nasmijao sam se, nasmijao se i on, počeli smo komunikaciju kao da se dugo znamo. Sjeo je u svoje auto i rekao „Prati me“. Poslije kraće vožnje, na mjestu đe se put račvao, zastao je i uputio me putem koji direktno vodi do manastira. Nevjerovatno je kakvo zadovoljstvo zavlada u čovjeku, kada u nepoznatom gradu naiđe na ovako predusretljive i srdačne ljude. Tog dana on je bio četvrta osoba koja me je na najbolji mogući način obradovala saznanjem da još uvijek ima takvih ljudi. Život bi bio mnogo ljepši da je više takvih ljudi.

Do manastira sam vozio nekih četiri-pet kilometara, moja slobodna procjena, i našao se na parkingu pored manastira. Sve blista, a tišina i mir koji sam osjetio zakoračivši platoom koji vodi do vrata manastira, nešto je što se riječima ne može opisati.

Nakon obilaska manastira, približio sam se svešteniku sa brojanicom u ruci, naslonjenom na ogradi, na mjestu sa kojeg se pružao najljepši pogled na Trebinje i njegovu okolinu. Prekinuo sam njegovu meditaciju,

želio sam više saznati o manastiru, bez ustezanja sam mu to kazao. Započeo je: „Manastir Hercegovačka Gračanica se svrstava među najljepše sakralne građevine u Hercegovini. Po želji poznatog pjesnika Jovana Dučića, rođenog Trebinjca, sagrađena je crkva Blagovještenja Presvete Bogorodice u kome je Dučić i sahranjen. Manastir je građen po uzoru na Gračanicu sa Kosova i Metohije. Po želji pjesnika, njegovi posmrtni ostaci iz Amerike su preneseni u Trebinje 2000.godine, kada je manastir sagrađen. U sklopu kompleksa nalaze se još

i zvonik, Vladičin dvor, amfiteatar, česma, fontana, crkvena knjižara, ljetnja bašta i restoran đe posjetioci mogu uživati u divnoj panorami grada.“

Na ovom mjestu smo ostali do trenutka kada je sunce počelo da zalazi na horizontu. Sveštenika su zvale obaveze, mene je čekao povratak doma. Prolazeći pored crkvene knjižare, svratio sam, morao sam nešto kupiti, želio sam da imam nešto što će me uvijek podsjećati na ovaj dan, na divne ljude koje sam upoznao.

PLAĆANJE RAČUNA BEZ PROVIZIJE PUTEM PORTALA EPCG.

JEDNOSTAVNO. BRZO. BEZBJEDNO.

Mudre misli

Vazda gledaj da se do pametna nađeš!

Više zemlja drži rde no dobra.

Više popova pjeva za gušu no za dušu.

Viši je zazor špijati no krasti.

Voli bi s pametnim plakat no s avetnim pjevat.

Žalostan je svaki skup de ljudi nema!

Život je lakši avetnima nego pametnima.

Zaludu se nesrećnim pomaže.
I bogu dosade česte molitve.

Istoriju malodušni i nevaljali potkraćuju.

Jedni drugima poznaju gunjeve i gaće.

Ko poriče zasluge drugih, svojih nema.

Ovo su oni isti, samo što su kape promijenili.

Život badava ima ko ne zna da ga čuva.

tanja.nikcevic@epcg.com

69. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE

epcg

Budi u toku
budi u igri

lovćen

Budi u toku – budi u igri

69. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE

NAGRADE

Lovćen osiguranje AD

Godišnje osiguranje kuće ili stana

3 x Živko Andrijašević
„Crnogorska istorija“

2 x Radojica Rašo Pavićević
„Werk – Austrougarske tvrđave u Crnoj Gori“,
dopunjeno izdanje

Komisija za izvlačenje:

Tatjana Knežević Perišić
(Sektor za korporativne komunikacije)

Miodrag Vuković
(Sektor za korporativne komunikacije)

Koliku dobit je ostvarila EPCG grupa u 2019. godini?

NAGRADNO PITANJE

Pravila:

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG koji tačno odgovore na pitanje i pošalju kupon sa odgovorom i ličnim podacima. Svaki zaposleni može poslati samo jedan kupon. Svi koji pošalju dva ili više kupona, kao i oni koji pogrešno odgovore na pitanje, biće diskvalifikovani.

Nagradnu igru priređuje Sektor za korporativne komunikacije, te zaposleni u njemu ne mogu učestvovati.

Kupone je potrebno poslati najkasnije do 5. marta na adresu EPCG, Sektor za korporativne komunikacije, Vuka Karadžića 2, Nikšić, sa naznakom „za nagradnu igru“, ili ubaciti u za to predviđene kutije.

Dobitnici će biti kontaktirani po izvlačenju, a njihova imena objavljena u narednom broju lista Elektroprivreda.

Budi u toku budi u igri

IME I PREZIME: _____

POSLOVNA JEDINICA: _____

BROJ TELEFONA: _____

E-MAIL: _____

ODGOVOR: _____

DOBITNICI 68. KOLA:

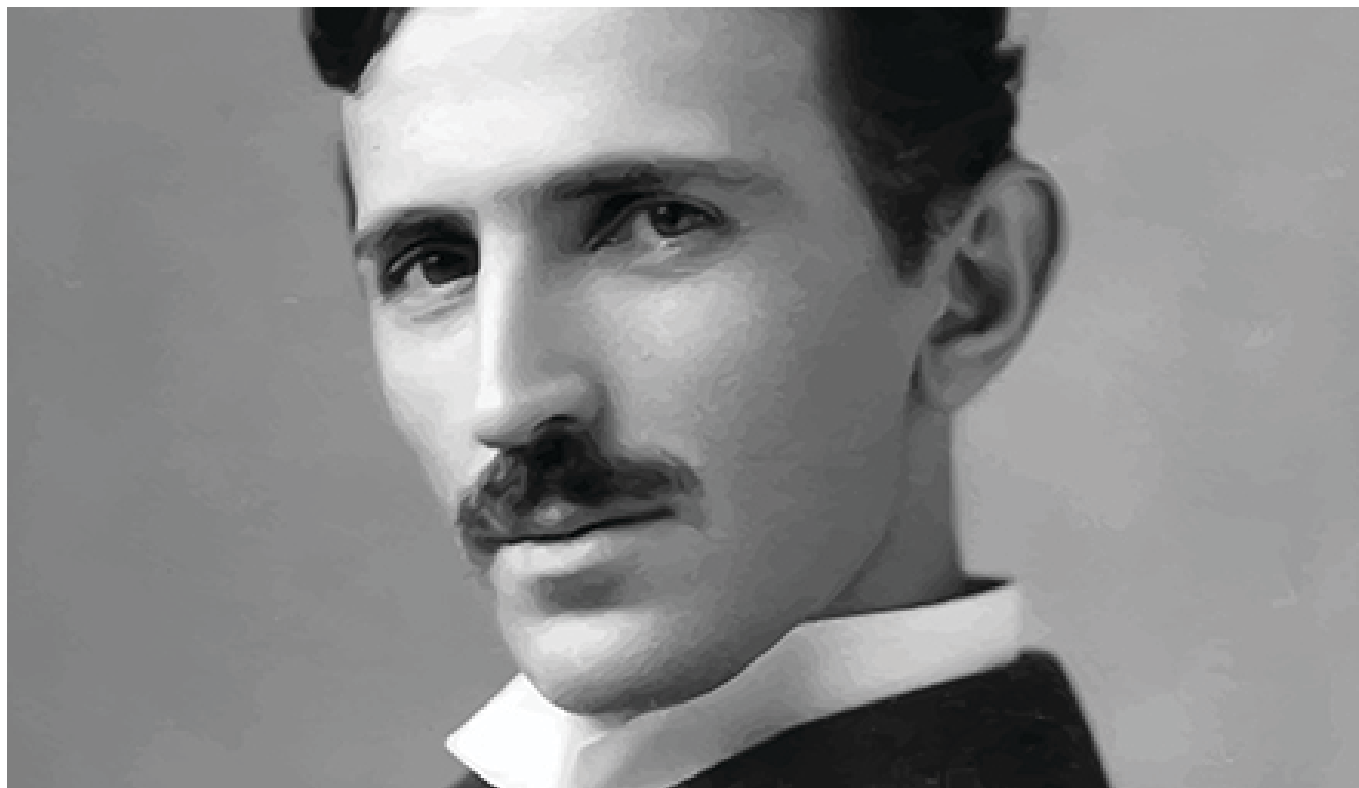
Lovćen osiguranje AD

Lidija Ščekić (OJ Budva)

**Vikend u Splendid Conference
& Spa Resort**

Snežana Krivokapić (Direkcija)
Nadežda Nikolić (Direkcija)
Radojica Đapić (HE Piva)
Dragana Manojlović (Direkcija)

Umjesto najavljena dva, u ovom broju su izvučena četiri vikenda za dvoje u Splendid Conference & Spa Resort. S obzirom na novonastalu situaciju u vezi sa korona virusom, obavještavamo dobitnike da trenutno nije moguće iskoristiti ovu nagradu, a o budućim terminima će biti blagovremeno obaviješteni.

Tesla

Htio sam da osvijetlim čitavu Zemlju. U njoj je dovoljno elektriciteta da postane drugo Sunce. Svjetlost bi sijala oko ekvatora, kao prsten oko Saturna. Ljudski rod nije sazrio za veliko i dobro.

U Kolorado Springsu napojio sam Zemlju elektricitetom. Isto tako je možemo napojiti i drugim energijama, kao što su pozitivne psihičke energije. One su u muzici Baha ili Mocarta, ili u stihovima nekog velikog pjesnika.

U Zemljinoj unutrašnjosti postoje energije vedrine, mira i ljubavi; njihovi izrazi su cvijet koji raste iz zemlje, hrana koju dobijamo iz nje i sve ono

što je čini čovjekovim zavičajem. Ja sam proveo godine tražeći način na koji bi te energije mogle uticati na ljude. Ljepota i miris ruže mogu se uzimati kao lijek, a sunčevi zraci kao hrana. Život ima beskonačan broj vidova, a dužnost naučnika je da ih pronalazi u svakom obliku materije. Tri stvari su bitne u tome. Sve što činim je traganje za njima. Znam da ih neću naći, ali neću ni odustati od njih.

IN MEMORIAM

Ivan Vukasojević
(1977 - 2020)

Ivan Vukasojević, administrator baze podataka u Direkciji za ICT, napustio nas je 19. marta ove godine, u 43. godini.

Ivan je rođen 1977. godine u Nikšiću, gdje je završio osnovnu školu i Gimnaziju. Nakon završetka Elektrotehničkog fakulteta u Podgorici, 2007. godine, zaposlio se u Direkciju za informaciono-komunikacione tehnologije u kojoj je radio do svojih zadnjih dana.

Ivan je dugi niz godina vodio borbu sa teškom bolešću. Dao je značajan doprinos formiranju i radu Crnogorskog udruženja za Kronovu bolest i Ulcerozni kolitis. Ostaće upamćen kao vrijedan i odgovoran radnik i omiljen kolega.

Sahranjen je 20. marta na groblju u Gornjem Polju u Nikšiću. Zbog novonastale situacije u zemlji, sahrana je obavljena u krugu uže porodice. Iza sebe je ostavio suprugu i kćerku.

